

DE

1942 - TRIDESET LET - 1972

DELAVSKA ENOTNOST

29. JULIJA 1972 - ŠT. 30 - L. XXIX

Mercator 461 PRODAJALN

V OKVIRU

... Železna srajca

Stara navada, železna srajca - pravi ljudska modrost. Zadnja leta smo se resnično dodobra lahko privadili temu, da splošna poraba bistveno preseže meje, določene z vsakokratnim načrtom družbenoekonomskega razvoja. Namigi, opozorila in svarila iz prvih mesecev so vselej dobili zanesljivo potrditev že s polletno bilanco.

Tudi analize za prvih pet mesecev letošnjega leta kažejo, da so dohodki proračunov in interesnih skupnosti porasli za 6% več, kot je bilo predvideno. Sicer pa je to tako že zgodovina! Ob koncu minulega tedna je namreč zvezna vlada po hitrem postopku poslala v parlament zakon, ki omejuje splošno porabo na 14% v primerjavi z minulim letom. Kar pa zadeva presežke, se le-ti na podlagi tega zakona nakazujejo na posebne račune in se lahko uporabijo za poravnave obveznosti do gospodarstva, dospelih do konca minulega leta, za sanacije v gospodarstvu, za povečanje rezerv in za vrnitev dela plačanih prispevkov iz osebne dohodka, ki so jih vplačale organizacije združenega dela.

Pobudi vlade, da zmanjša apetite v splošni porabi, ni kaj očitati, saj če bi preštevali ukrepe, ki naj pripomorejo k stabilizaciji, bi tega bržčas lahko uvrstili med tiste najbolj otipljive in zato tudi učinkovite. Pomislek velja le temu, zakaj si je bilo spet treba izmišljati posebne račune za presežke proračunov, da bi ta sredstva lahko vrnili v gospodarstvo! Še posebej, ko izkušnje iz minulih let pričajo, da taka pot vračanja sredstev v gospodarstvo ni najbolj zanesljiva. Bolje obveščeni, kot pa je pisec teh vrstic, celo priporoča, da za približno 50% lanskih presežkov pravzaprav še danes ni mogoče ugotoviti, kje so obtičali na poti vračanja v gospodarstvo! In bržčas to niso majhni denarji!

Tudi o odtujevanju kapitala smo že veliko rekli, čeprav še nikoli ničesar dobrega. Takile posebni računi in računčki pa se kaj radi spremenijo v anonimne kapitale. O zbranih sredstvih čedalje bolj suvereno odloča peščica poklicanih, izvoljenih, izbranih, si tako krepi svoj vpliv, svojo moč, svojo oblast, in tisti, ki so te kapitale resnično ustvarili, slednjič ugotovijo, da gre za izgubljene kapitale - zanje vsaj!

Stara navada, železna srajca - pravi ljudska modrost! Morda pa bi jo le lahko začeli slačiti. Saj bi navsezadnje iz presežkov na teh posebnih računih kaj lahko izračunali, za koliko bi morali gospodarstvu v drugem polletju znižati prispevno stopnjo, da bi se splošna poraba do konca leta umirila tostran začrtane meje. Računsko vzeto bi bil rezultat enak sedanjemu, s širokega družbenega stališča pa bi v slednjem primeru ugotovili vsaj še to, da je en anonimen kapital manj!

BOJAN SAMARIN

vreme ni zanesljivo zanesljiv je

indip

pravi naslov za denarne zadeve ljubljanska banka

HOTEL »PLANIKA« AJDOVŠČINA tel. 73-171 in 73-200

Novozgrajeni in moderno urejeni hotel B-kategorije ima: 42 dvoposteljnih in enoposteljnih sob ter tri apartmaje; vsaka soba ima kopalnico, telefon in signalne naprave.

Restavracija ima kvalitetno kuhinjo z domačimi in tujimi specialitetami, prijeten vrt. Vsako soboto in nedeljo plesna glasba, prodaja ribolovnic, menjalnica in lasten parkirni prostor.

V RUBRIKI MNENJA IN STALIŠČA:

SINDIKATI IN DELEGATSKI SISTEM

POVABILO K RAZMIŠLJANJU IN IZMENJAVI MNENJ

STRAN 3

Ladja je priplula

Foto: A. AGNIČ

SINDIKATI IN INTEGRACIJA SLOVENSKEGA GRADBENIŠTVA

IZBRATI BO TREBA »PRAVA« VRATA!

Delavci morajo sami postati nosilci akcije združevanja in sami naj izberejo »vrata«, skozi katera bi stopali po poti, ki bi njim in družbeni skupnosti zagotavljala doseganje optimalnih rezultatov

Na pobudo RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije so se v četrtek v Ljubljani sestali predsedniki in tajniki osnovnih sindikalnih organizacij podjetij, včlanjenih v poslovno združenje GIPOSS Ljubljana, razen njih pa še nekateri drugi sindikalni delavci, da bi se pogovorili o poteku integracijskih gibanj v slovenskem gradbeništvu in še posebej v združenju GIPOSS. Namen tega skupnega razgovora pa je bil seveda širši: kaj storiti in kako doseči, da bi osnovne organizacije sindikata v razprave o povezovanju gradbeništvu pritegnile kar najširši krog zaposlenih in s tem pripomogle k temu, da bi delavci sami vodili

akcijo združevanja, v kateri zdaj - zaradi raznih vzrokov sodelujejo, jo vodijo in vsak po svoje usmerjajo predvsem vodilni delavci podjetij in ponekod tudi predstavniki političnih organizacij in samoupravnih organov. Najvažnejša ugotovitev s tega razgovora je, da ni in tudi ne more biti edino »zveličavne« oblike integracijskega povezovanja zdaj razdrobljenega slovenskega gradbeništvu, temveč velja spodbujati vsa tista razmišljanja, ki vodijo k napredku panoge kot celote in k razvijanju cenejših tehnologij. Dokončno in morda tudi »obvezno« odločitev naj bi zaradi tega pristojni republiški dejavniki

sprejeli šele tedaj, ko bi zagovorniki različnih predlogov vodoravnega, navpičnega ali »kombiniranega« povezovanja slovenskega gradbeništvu predložili kolektivom v obravnavo projekte svojih zamisli. Delovni kolektivi bi se v tem primeru lahko sami odločili za tisto variantno rešitev, v kateri bi ne le z vidika širših družbenih interesov, temveč tudi s stališča perspektive videli pot za doseganje kar najboljših uspehov. Če bodo sindikalne organizacije dosledne pri tem svojem stališču, bodo pri članstvu uživale zaupanje in podporo, ki pa sta

OBVESTILO

sindikalnim organizacijam, občinskim svetom Zveze sindikatov, delovnim kolektivom in drugim družbenopolitičnim organizacijam

Čeprav smo natisnili osnutek KODEKSA SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE v skoraj 50.000 izvodih, nam je naklada pošla. Zato že pripravljamo ponatis tega dokumenta, ki naj bi ga sprejela vsaka delovna skupnost.

Vsem organizatorjem javne razprave o KODEKSU SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE zato sporočamo, da spet lahko pisмено naročijo toliko izvodov tega dokumenta, kolikor jih potrebujejo.

Cena z vračunano poštnino je 2 din.

ČZP DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4

(Nadaljevanje na 2. strani)

Minuli ponedeljek sta se v uredništvu našega lista mudila člana republiškega sveta ZSS Mitja Švab in Slavko Grčar. Tokratni pogovor z novinarji je bil posvečen predvsem vprašanju, kakšne so konkretne naloge uredništva in njegovih novinarjev v prizadevanjih za uresničitev ustavnih dopolnil in katerim vprašanjem, problemom in pojavom naj bi se posebej veljala pozornost novinarja – družbenopolitičnega delavca. Druga tema razgovora v uredništvu DE pa so bile vsebinske, kadrovske in organizacijsko tehnične priprave na osmi kongres slovenskih sindikatov ter dogovor o tem, kako naj tudi naš list poseže v predkongresno aktivnost.

NA LINIJI
323-554

ZAGORJE

Predsedstvo zagorskega sindikalnega sveta je sklenilo omogočiti 57 članom osnovnih organizacij sindikata brezplačno preventivno zdravljenje. S tem nadaljuje pred leti začeto akcijo za izboljšanje zdravstvenega stanja delavcev, ki dlje bolehalo, nimajo pa možnosti, da bi odšli na klimatsko ali kakršnokoli drugo okrevanje. Tudi tokrat bodo izbrala delavce vodstva osnovnih organizacij sindikata. Izbrani delavci bodo odšli na preventivno zdravljenje ob koncu avgusta v počitniški dom zagorske sindikalne skupnosti v Savudriji. (g)

SLOVENJ GRADEC

V pripravah na kongres

V osnovnih organizacijah sindikata na področju občine Slovenj Gradec so v polnem teku priprave na kongres Zveze sindikatov Slovenije. Pred kongresom slovenskih sindikatov bodo v Slovenj Gradcu, in sicer predvidoma v drugi polovici meseca avgusta, sklicali volilno konferenco, na kateri bodo volili delegata za bližnji kongres, sicer pa bodo na volilni konferenci pregledali uresničevanje sprejetih stališč slovenjgraških sindikatov o stanovanjski problematiki ter o delitvi dohodka in osebnih dohodkov. Posebne strokovne komisije so že začele zbirati gradivo o tem, kako so si doslej samoupravni organi delovnih organizacij ter vodstva osnovnih organizacij sindikata prizadevali uresničevati stališča Občinskega sindikalnega sveta Slovenj Gradec. (An)

Izbrati bo treba »prava« vrata!

(Nadaljevanje s 1. strani)
pogoj, da bi k razpravam pritegnili kar najširši krog zaposlenih.

Če pa se že zavzemajo za tako pot, to nikakor ne pomeni, da zagovarjajo ohranitev sedanjih odnosov v obstoječih podjetjih in njihovih združenjih. Gre samo za to, da nasprotujejo kakršnokoli vsiljeni rešitvi, ki bi jo kdorkoli vnaprej proglašal za dobro, najboljšo in edino primerno, prizadeti delavci pa z njo ne bi bili seznanjeni, kaj šele, da bi lahko povedali tudi svoje mnenje. Tipičen primer za tako trditev in stališče pomeni ideja združevanja znotraj poslovnega združenja GIPOSS Ljubljana, ki jo že tri leta razvijajo in izpopolnjujejo v najožjem krogu strokovnjakov in predstavnikov podjetij, delavcev vseh osmih podjetij, včlanjenih v tem združenju, pa doslej še niso seznanili z njo. Ker pa se – kdo ve zakaj – tudi razprave v najožjem krogu odvijajo tako počasi, v GIPOSS – včlanjena podjetja že iščejo tudi druge

rešitve, ki bi prav tako vodile v delitev dela in obvladovanje večjih kompleksov ob nižjih stroških gradnje, ne da bi tako regionalno povezovanje pomenilo tudi zapiranje na ožja območja in s tem ustvarjanje monopolnega položaja.

Kakor smo še lahko slišali na tem razgovoru, različne oblike regionalnega povezovanja – od združevanja že specializiranih obratov v podjetjih na območju iste regije do povezovanja z industrijo gradbenega materiala in s projektantskimi organizacijami – vsekakor obetajo večje rezultate v krajšem času, kot če bi najprej zasnovali neko veliko republiško organizacijo gradbeništva in šele znotraj nje skrbeli za delitev dela in vse drugo, kar naj bi jim prinesla integracija.

Regionalno povezovanje gradbeništva, za katero se v zadnjem času še posebej ogrevajo na ljubljanskem, celjskem in mariborskem območju, čeprav mu republiški politični in drugi dejavniki očitno niso najbolj

naklonjeni, naj bi po mnenju udeležencev tega sestanka imelo še neko prednost. Biro gradbeništva Slovenije, Gospodarska zbornica SRS in vse druge organizacije in združenja, ki naj bi skrbeli za globalno usmerjanje razvoja in specializacije slovenskega gradbeništva kot celote in ki te naloge danes ne opravljajo, bi tako slednjic le prišli do realnih elementov za načrtovanje tega razvoja.

NAMESTO KOMENTARJA

Zaradi slabega gospodarjenja je doslej propadlo le nekaj manjših slovenskih gradbenih podjetij in še ta bi se taki usodi lahko izognila, če bi le imela vsaj malo bolj sposobno vod-

stvo. Ker gre za dejstvo, ki pa ga ni mogoče ovreči, po drugi strani pa smo priče zelo različnim pogledom na povezovanje gradbeništva in usmerjanje njegovega razvoja, bomo morali očitno še počakati, da bi vsi in povsod spoznali dvoje:

– da ni mogoče začeti graditi pri strehi, ker brez temeljev pač ne bo obstala,

– da bodo živele in se razvijale le tiste delovne skupnosti, ki bodo med množico možnih rešitev same, zavestno in prostovoljno izbrale tista »vrata«, skozi katera bodo lahko stopale po poti, ki bo njim samim in družbenim skupnostim zagotavljala optimalne učinke.

M. GOVEKAR

VPRAŠANJE:

Poprečno delam vsak mesec do 60 ur preko polnega delovnega časa, ki mi jih podjetje plača v skladu s pravilnikom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov tako kot redne delovne ure in tudi od mojega osebnega dohodka za nadurno delo plačuje prispevek za socialno zavarovanje. Ker sem že star 65 let in bom v kratkem dopolnil 40 let pokojninske dobe, me zanima, ali se osebni dohodek za nadurno delo šteje v pokojninsko osnovo.

R. F. – NOVO MESTO

ODGOVOR:

Delo, daljše od polnega delovnega časa, sme delovna skupnost uvesti le v skladu s statutom, ki pa mora biti v skladu z določbami temeljnega zakona o delovnih razmerjih (45. 46. in 48. člen) in republiškega zakona o zaposlovanju delavcev z nepolnim delovnim časom, o uvedbi dela preko polnega delovnega časa in o opravljanju dela, ki se ne šteje za delovno razmerje (Uradni list SRS, št. 39/70, 4, 5, in 6. čl.). Po teh določbah je dovoljeno podaljšati delovni čas v primerih, ko zadane delovno organizacijo nesreča, in v primerih, ko tako delo zahteva delovni proces, da se prepreči škoda (okvara na strojih, prekinitev energetskega vira, nepravočasna dobava materiala). Republiški predpisi določajo, da je nadurno delo dovoljeno tudi v primerih, ko se pojavijo dela, ki morajo

HRASTNIK

Sodelovanje sindikatov

Občinski sindikalni svet je pred kratkim razpravljal o uresničevanju delavskih ustavnih dopolnil v hrastniških delovnih skupnostih. Ugotovil je, da nekatera vodstva osnovnih organizacij sindikata zanemarjajo te naloge, čeprav so se o njih dogovorili že na seminarju letos pomladi. Priprave na ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela v podjetjih seveda ne morejo potekati brez sodelovanja sindikata. Zavaljo tega je občinski sindikalni svet pobilastil svojo komisijo za razvoj samoupravljanja, naj pomaga osnovnim organizacijam sindikata pri uresničevanju 21. in 22. ustavnega dopolnila. Pri tem ne gre samo za to, da bi sindikalne organizacije sodelovale, marveč predvsem tudi za to, da bi oblikovale kar najboljša stališča za ustanovitev in uspešno delovanje temeljnih organizacij združenega dela povsod tam, kjer so se že odločili, da jih bodo ustanovili.

—m—

KOPER

Delegacija v Modeni

Štiričlanska delegacija obalnega sindikalnega sveta in občinskega sindikalnega sveta Sežane je ob koncu minulega tedna obiskala Modeno, kjer se je udeležila izrednega kongresa delavske zbornice generalne konfederacije dela za modensko pokrajino. Na kongresu so razpravljali o trenutnih težavah, ki spremljajo proces združevanja italijanskega sindikalnega gibanja.

Predstavniki obalnega sindikalnega sveta in sindikalnih organizacij sežanske občine so tudi tokratni obisk v Modeni izkoristili za pogovore s predstavniki tamkajšnje delavske zbornice generalne konfederacije dela. Obe organizaciji namreč že več let uspešno sodelujeta. Redno izmenjujeta delegacije in se medsebojno seznanjata z aktualnimi vprašanji v obeh državah. Prav tako izmenjujeta tudi predavanja. Obe strani se tudi zavzemata, da bi se sodelovanje v prihodnje poglobljalo z navezovanjem stikov med osnovnimi sindikalnimi organizacijami, oziroma članstvom. K temu naj bi pripomoglo zlasti pospeševanje delavskega turizma.

Ob koncu naj še omenimo, da so se predstavniki obalnega sindikalnega sveta ob tokratnem obisku v Modeni srečali tudi z generalnim sekretarjem pokrajinske konfederacije dela iz Grenobla in se dogovorili, da bo jeseni letos obiskala obalo delegacija te konfederacije. Ob tej priložnosti naj bi se podrobneje pogovorili o možnostih za sodelovanje, kakšno imajo obalne sindikalne organizacije zdaj z modensko pokrajinsko generalno konfederacijo dela.

Ne po toči!

Sindikati v pripravi na javno razpravo o ureditvi sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja

Predsedstvo RS ZSS je na svoji zadnji seji sklepalo tudi o vsebinski usmeritvi in organizaciji javne razprave o osnutku zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter osnutku statuta skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

Na seji predsedstva so poudarili, da bodo sindikati v tej razpravi na vseh ravneh soočili dosedanja spoznanja in stališča glede ureditve pokojninskega in invalidskega zavarovanja v naši republiki. Pri tem se bodo zavzemali, da bi bil sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja urejen skladno z ustavnimi dopolnili.

Upoštevanje dosedanja spoznanja, bodo sindikati v javni razpravi še posebej pozorno obravnavali samoupravno ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter vpliv delavcev-zavarovancev na urejanje njihovih pravic, osnove pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter osnove za določitev pokojnine oziroma invalidnine, usklajevanje in valorizacijo pokojnin ter invalidnin, končno pa še vprašanje beneficirane dobe. Ne bi posebej utemeljevali, zakaj so za sindikate pomembne predvsem navedene skupine vprašanih, saj je samo po sebi jasno, da gre za zadeve, za katerih smotno in pravično ureditev so zainteresirani tako delavci-člani sindikata in zavarovanci, kakor tudi družbena skupnost v najširšem pomenu besede.

„VOZNI RED“ JAVNE RAZPRAVE

Člani predsedstva RS ZSS so se sicer strinjali z vsebino vnaprej pripravljene informacije, po kateri naj bi bila nosilec javne razprave skupna komisija republiškega, gospodarskega in socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SR Slovenije za pročitve zdravstvenega varstva ter zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Vlogo neposrednih organizatorjev javne razprave pa bodo prevzeli Zveza sindikatov Slovenije, SZDL Slovenije in Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja SRS.

Po programu se bo javna razprava o novi ureditvi pokojninskega in invalidskega zavarovanja začela po delovnih organizacijah, občinskih organih SZDL, komunalnih skupnostih socialnega zavarovanja ter na področnih posvetih, ki jih bosta skupaj organizirala RS ZSS in RK SZDL Slovenije. Na tej ravni naj bi bila razprava zaključena do 20. septembra. Kar zadeva obravnavo po delovnih

skupnostih se sindikati še posebej zavezujejo, da bodo občinski sveti in občinski odbori sindikatov posameznih delovnih organizacij razprave v osnovnih organizacijah sindikata. Samostojne razprave na bi bile v vseh večjih delovnih skupnostih, tistih, ki zaposlujejo več kot 500 delavcev. Za manjše delovne skupnosti pa bodo organizirane posebne razprave na skupnih sestankih.

Do konca septembra bodo osnutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ter osnutek statuta skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji obravnavali še v republiški sekciji SZDL, na predsedstvu in v izvršnem odboru SZDL ter v plenumu RS ZSS, še posebej pa tudi v Gospodarski zbornici SRS, Društvu pravnikov SRS in društvu ekonomistov SRS.

Gradivo za razpravo na plenarni seji republiškega sveta slovenskih sindikatov bosta na podlagi zbranih mnenj in predlogov o ureditvi posameznih vprašanih, za katera so sindikati še posebej zainteresirani, skupaj s predlogi stališč pripravili komisija za življenjske in delovne razmere ter komisija za samoupravljanje pri RS ZSS.

V zaključni fazi javne razprave naj bi skupna komisija gospodarskega, republiškega in socialno-zdravstvenega zbora Skupščine SRS v prvi polovici oktobra obravnavala rezultate javne razprave o osnutkih obeh dokumentov ter skladno z njimi predlagala morebitne spremembe in dopolnitve predloga zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v naši republiki oziroma osnutka statuta Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

Ce se pri tem „voznem redu“ nikjer ne bo zataknilo, bi lahko Skupščina SR Slovenije še pred koncem letošnjega leta po rednem postopku uzakonila novo ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja v naši republiki.

Razpravo je predsedstvo RS ZSS sklenilo s pozivom vsem osnovnim in drugim sindikalnim organizacijam, da zavoljo kratkega časa, ki je na voljo in izrednega pomena te problematike za vse delovne ljudi, z vso resnostjo in odgovornostjo organizirajo razprave o spremembah pokojninskega in invalidskega sistema; zdaj je čas, da povedo svoje mnenje in predloge, saj zvonjenje po toči ne zaleže!

—m—

Pravna posvetovalnica DE

biti po svoji naravi dokončana brez presledka, da se prepreči škoda ali da se zagotovi nemoten potek dela, ni pa bilo mogoče vnaprej vedeti, koliko časa bodo takšna dela trajala in do kdaj bi morala biti opravljena.

Ce ste opravljali delo preko polnega delovnega časa, ki ga je delovna organizacija uvedla v skladu s statutom in navedenimi zakonskimi določbami, se vam bo osebni dohodek, ki ste ga dosegli s takim delom, upošteval za pokojninsko osnovo, vendar tako, da se bo preračunal na poln delovni čas (2. odst. 1. čl. in 4. tč. temeljnega zakona o osebnem dohodku, ki je podlaga za izračun pokojninske osnove in osnove za plačevanje prispevkov za socialno zavarovanje delavcev, uradni list SFRJ, št. 29/66). Če pa ste nadurno delo opravljali izven omenjenih primerov prostovoljno, na podlagi dogovora ali vašega pristanka, se osebni dohodek za tako „nadurno delo“ ne more upoštevati pri odmeri pokojnine.

M. VEHOVEC

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

POJEM ŠIROKE IZBIRE, SOLIDNE
POSTREŽBE, ZMERNIH CEN,
POJEM DOBREGA NAKUPA

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA

● ZASAVJE

Stekle so priprave na VIII. kongres ZSS

Razumljivo je, da so organizatorji priprav na bližnji kongres slovenskih sindikatov občinski sindikalni sveti, vendar v Zasavju menijo, da bodo morale tokrat dosti več storiti osnovne organizacije sindikata, ker so glavni nosilci predkongresne dejavnosti.

Zdaj potekajo v osnovnih organizacijah sindikata volitve delegatov za občinske konference. Ponekod so jih že izvolili, drugod jih bodo prihodnje dni. Prav tako pa se je že začelo tudi evidentiranje možnih kandidatov za delegate VIII. kongresa ZSS. Pri tem povsod poudarjajo, da morajo na širokem zasavskem območju izbrati za delegate na tem pomembnem

delovnem dogovoru slovenskih sindikatov kar največ neposrednih proizvajalcev, ki so hkrati tudi sindikalni delavci, ter mlade delavce, ki bodo morali že jutri prevzeti odgovorne dolžnosti v organizaciji. Napak bi bilo tudi, če bi prezrli delavke. V Zasavju je zaposlenih zelo veliko število žensk, v nekaterih kolektivih, denimo v Steklarni Hrastnik, Predilnici Litiji, Tovarni elektroporcelana v Izlahah, obratu „Lisca“, Iskrini tovarni polprevodnikov in drugod pa je zaposlenih skoraj polovica žensk.

Omeniti tudi velja, da bi v predkongresnih razpravah predvsem ocenili dosežani razvoj samoupravljanja in

vpliv sindikatov nanj. O tem so ponekod že pripravili dokaj tehtne analize, zato bi bilo prav, da bi jih predložili v široko razpravo sindikalnemu članstvu. In ker so tudi v zasavskih kolektivih sredi priprav na ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela, bi kazalo tudi ta vprašanja povezati s pripravami na VIII. kongres. S tem bi, kot menijo v Zasavju, bistveno pripomogli k temu, da bi kongres lahko ocenil, kaj je doslej storjenega za uresničevanje ustavnih dopolnil in slednjic, v Zasavju želijo v predkongresnih razpravah tudi ugotoviti, do kod so prišli pri uresničevanju sprejetih samoupravnih sporazumov o usmerjanju delitve. —m—

Mnenja in stališča ● Mnenja in stališča

Sindikati in delegatski sistem

V uredništvu DE smo prejeli zanimiv prispevek predsednika občinskega sindikalnega sveta Nova Gorica Jožeta Šušmelja, v katerem si zastavlja vprašanje, ali je možno vnesti delegatski sistem tudi v delo organov zveze sindikatov. To vprašanje zasluži vso pozornost, saj smo že krepko zakoračili v priprave na VIII. kongres slovenskih sindikatov. Omenimo naj tudi, da osnutek dopolnjenega statuta ZSS — le-ta bo v bližnji prihodnosti posredovan v javno razpravo — že uvaja nekatere oblike delegatskih odnosov tudi v delovanje in organiziranost sindikatov.

Uredništvo DE poziva vse, ki bi želeli izmenjati poglede in stališča na to temo, da to store na straneh našega lista, ki so jim vselej na voljo.

V pripravah na kongres slovenskih sindikatov najbrž ne bo odveč razmišljanje o boljši, predvsem pa učinkovitejši obliki in vsebini delovanja sindikatov v obliki, v kateri bi prišel bolj do veljave neposreden interes sindikalnega članstva, čeprav je tako razmišljanje že malce zakasnelo, saj v osnovnih organizacijah že volijo elektorje za občinske volilne konference in občinski sindikalni sveti že evidentirajo možne kandidate za člane republiškega sveta.

Dosedanja praksa v delovanju občinskega sveta v Novi Gorici — nočem tega poprositi na vse občinske svete, saj ne poznam dovolj razmer v drugih občinah — je pokazala, da so bile seje sveta večkrat premalo učinkovite in odmevne kljub temu, da so bila na dnevnem redu za sindikalno delovanje v občini zanimiva vprašanja. Večkrat smo morali zaradi nesklepnosti tudi preložiti seje, ali pa nesklepčno sejo spremeniti v posvet, ne da bi sprejeli konkretne zaključke za delo osnovnih organizacij. Kje so vzroki za take razmere? Člani občinskega sveta — razen izjem seveda — niso aktivno vključeni v delovanje vodstev osnovnih organizacij sindikata ter se ne čutijo dovolj odgovorni za probleme in delovanje sindikata v svoji delovni organizaciji. Njihova sindikalna aktivnost se začne in konča v sodelovanju ali pa v nesodelovanju na sejah občinskega sindikalnega sveta. Ker njihovo delovanje v občinskem svetu ni povezano z delovanjem v osnovni organizaciji, je prekinjena povezava med občinskim svetom in osnovno organizacijo, kar je tudi eden izmed razlogov, da se sklepi sveta premalo uresničujejo v osnovnih organizacijah. Odgovor na vprašanje, kako iz zagate, bi bil, da je potrebno neaktivne člane razrešiti in izvoliti nove, kar se v praksi tudi dogaja. Toda kdo lahko po statutu ZSS formalno-pravno take člane tudi razreši? Ali je za to potrebno sklicati izredni občni zbor, jih lahko razrešijo drugi člani sveta? Osnovne organizacije jih ne morejo, ker jih niso izvolile, čeprav dejansko predstavljajo v občinskem svetu osnovne organizacije. A čeprav bi v praksi pogosteje uporabljali razrešitev kot sankcijo za nedelavnost, še vedno ostaja nerešeno bistvo vprašanja — kako vključevati v sindikalno delo v občini najaktivnejše člane na posameznih področjih dela v osnovni organizaciji sindikata ter kako zagotoviti učinkovito povezanost med svetom in osnovnimi organizacijami?

Bržčas je v času, ko razpravljamo o uvajanju delegatskega sistema, ki naj bi pripomogel k poglobljanju samoupravnih odnosov v družbi, umestno, da tudi v sindikatih kritično presodimo našo organiziranost in učinkovitost ter uvedemo delegatski odnos kot osnovni sistem demokratičnega vodenja in odločanja tudi v sindikalno delovanje.

Občinski svet Zveze sindikatov naj bi sestavljali delegati, ki bi jih izvolile osnovne organizacije ali več osnovnih organizacij skupaj.

Osnovne organizacije bi glede na interesna področja delovanja sindikatov lahko izvolile več delegatov. Seje sveta bi se vsakokrat udeležil delegat, ki je zadolžen za področje, ki ga obravnava na svoji seji svet. Delegacija ali delegat bi se moral pred sejo posvetovati z izvršnim odborom o obravnavani problematiki in izoblikovati stališče, ki bi ga zastopal na seji, prav tako bi po seji bil dolžan zavzeti se za uresničevanje sklepov v osnovni organizaciji. Dolžnost delegata bi bila tudi, da na svetu opozarja na probleme, ki se pojavljajo v sindikalnem delu. Delegati bi bili za svoje delovanje v svetu odgovorni osnovni organizaciji, ki jih je izvolila in ta bi jih lahko tudi kadarkoli odpoklicala. Na občnem zboru sindikatov v občini pa bi izvolili le predsedstvo občinskega sindikalnega sveta, ki naj bi bilo sestavljeno iz predsednikov strokovnih sindikatov in predsednikov komisij občinskega sveta ter predsednika in tajnika, in to kot izvršilno-politični organ sveta Zveze sindikatov v občini.

Podoben delegatski odnos bi morali uveljaviti tudi v republiškem svetu. Na občinskih volilnih konferencah naj bi volili delegacije, ki bi skupno s predsednikom ali komisijo občinskega sindikalnega sveta ali samostojno pred sejo republiškega sveta prediskutirale problematiko, ki bo obravnavana na seji, ter pooblastile enega izmed članov delegacije, da pove stališča delegacije na seji sveta, hkrati bi bil član delegacije, ki sodeluje na seji republiškega sveta, tudi dolžan seznaniti ostale delegate in predsedstvo občinskega sveta o sprejetih stališčih na seji ter o načinu realizacije teh stališč v osnovnih organizacijah.

S takim načinom dela bi vzpostavili aktivnejši in učinkovitejši odnos med osnovnimi organizacijami in občinskim svetom ter republiškim svetom Zveze sindikatov. Na kongresu ZSS bi izvolili predsednika, podpredsednika in tajnika republiškega sveta ZSS ter komisije in njihove predsednike. S tem bi bilo izvoljeno tudi predsedstvo republiškega sveta ZSS, upoštevaje kot člane predsedstva poleg predsednika, podpredsednika in tajnika ter predsednikov komisij RS ZSS tudi predsednike strokovnih sindikatov.

Problematika delegatskega sistema v sindikatih je obrazložena bolj v organizacijskem kot pa v vsebinskem smislu. Raziskave o delovanju in učinkovitosti sindikata nas opozarjajo, da se moramo tudi v organiziranosti med seboj čvrsteje povezati, če hočemo biti v delovanju vsebinsko bogatejši in učinkovitejši. Priložnost za to so predkongresne razprave in naš bližnji kongres.

Ta prispevek je seveda v marsičem pomanjkljiv; njegov namen je le usmeriti razmišljanja tudi k tem vprašanjem, razprava pa naj bi ocenila dobre in slabe strani uvajanja delegatskega odnosa tudi v delovanje sindikatov.

JOŽE ŠUŠMELJ

V VSAKO OBČINO VSAJ PO EN MANDAT

Na rob kadrovske priprave za volitve novega vodstva slovenskih sindikatov

Za kadrovske priprave na volitve novega vodstva slovenskih sindikatov nikoli doslej ni bilo v občinah in v osnovnih organizacijah sindikatov toliko zanimanja, resnih razmišljanj in razprav kot sedaj, ko se pripravljamo na VIII. kongres ZSS. Ta angaziran odnos kaže, da sindikalnemu članstvu ni več vseeno, kako bo sestavljeno njihovo najvišje republiško vodstvo in iz katerih okolij bodo člani tega vodstva.

V ptujski občini smo organizirali šest predkongresnih razprav o kadrovskih in vsebinskih vprašanjih priprav na kongres slovenskih sindikatov. V teh razpravah so ptujski sindikalni delavci iz osnovnih organizacij sindikatov ostro kritizirali predlog razdelitve članov bodočega RS ZSS po regijah in občinah. Odločno so zahtevali, da mora v novem RS ZSS imeti članstvo Zveze sindikatov sleherne občine najmanj po enega svojega člana. Gre namreč za enakopraven odnos in vrednotenje vsake občinske organizacije Zveze sindikatov ne glede na njeno številčnost, velikost, pomembnost in podobno.

Prav je, da so republiški odbori posameznih sindikatov izbrani predvsem na osnovi števila članov sindikata na posameznih območjih; ta kriterij pa ne bi smel veljati tudi za Zvezo sindikatov! V naši praksi moramo začeti uveljavljati načelo delavske solidarnosti in tudi načelo paritete, kot to že uveljavljamo na relaciji federacija — republika. Enako naj to velja tudi na relaciji republika — občina, prav sindikati bi morali biti pri tem za zgled. Člani sindikatov v manjših in oddaljenejših občinah, posebno še na manj razvitih območjih, se srečujejo s številnimi in zelo specifičnimi problemi, o teh problemih pa so pogledi članov iz razvitejših okolij pogosto drugačni. Zaradi tega je bila v razpravah izrečena ostra kritika, saj dosedanje kadrovske priprave napovedujejo, da bo precejšnje število članov novega RS ZSS iz republiškega in regionalnih središč, precej občin pa bo ostalo brez članov v RS ZSS.

Ob teh razmišljanjih in spodbudah se moramo resno zamisliti o bodoči sestavi novega

RS ZSS in se na osnovi tega odločiti za pomembne spremembe, ki morajo zagotoviti vsaki občinski Zvezi sindikatov mesto v RS ZSS. O tem vprašanju so že resno razpravljali občinski sveti ZSS podpraviških občin in se dogovorili, da bo vsaka občina imela v RS ZSS najmanj enega svojega člana. Ta dogovor je bil dosežen zlasti ob razumevanju Zveze sindikatov občine Maribor, ki je odstopila dva mandata v RS ZSS za Zvezo sindikatov občine Lenart v Slovenskih goricah in občine Ormož. Tako bo potrebno storiti tudi drugod, v nekaterih regijah bo v skladu s tem treba povečati število članov RS ZSS tako, da bo lahko vsaka občina imela svojega predstavnika v RS ZSS.

To bo sicer zahtevalo intenzivnejše in skrbnejše priprave tako v RS ZSS kot v vsaki občini. Če bomo to izvedli, bomo napravili tudi pomemben korak naprej v odnosu do Zveze sindikatov in sindikalnega članstva v občinah, to je v bazi, ki jo sicer zelo radi poudarjamo.

FELIKS BAGAR

Z delegacijo luških delavcev v Italijo

Na povabilo sindikata luških delavcev Italije se je ob koncu junija mudila pri naših sosedih delegacija zveznega odbora sindikata delavcev v prometu in vezah Jugoslavije. Delegacija je vodil predsednik RO sindikata delavcev v prometu in vezah Slovenije Andrej Grahor, ki bo v petih zaporednih prispevkih opisal nekatere svoje vtise s te poti.

V torko zjutraj smo z „rapidom“, ki je podoben našim poslovnim vlakom, odhiteli v Neapelj. Sprejeli so nas izredno prijazno. Za nas je bil Neapelj mesto presenečenja. Prvo presenečenje smo doživeli, ko smo na sedežu sindikata stopili v dvigalo, v katerem so nas prijazno povabili; ko sem kot tretji stopil vanj, se je nenadoma pogreznil kaka dva metra in, da ni eden od gostiteljev hitro izskočil, se morda tudi ne bi ustavil... Torej smo odšli v tretje nadstropje peš.

Drugo presenečenje je bil promet po cesti. Poimenovali smo ga „cestna demokracija“. Vsak dela, kar hoče, pa naj bo avtomobilist ali pešec. Videli smo, kako stopa

skozi veletok vozil, ki teče — bolje poskuša teči — v šestih kolonah, popolnoma mirno in pri rdeči luči pešec čez cesto... Videli smo tudi nekaj celih avtomobilov, večina pa ima, očitno brez vsakega vzemirjenja lastnikov, kriv vsaj odbijač, lahko pa tudi vdrtta vrata, zvit pokrov motorja, razbit blatnik, z lučmi ali brez. Kmalu smo se navadili, da smo v demokratični deželi, in smo hodili tudi mi tako, kot domačini. Tako prideš dokaj hitro naprej, če seveda znaš biti dovolj hladnokrven ob pogledu, če drvi proti tebi nekaj kolon avtomobilov.

Tretje presenečenje so doživeli naši gostitelji, ki so nas popeljali na kosilo v prelepo restavracijo na

pobočju Vezuva — pa je bil prav ta dan njihov dan tedenskega počitka. Četrto presenečenje smo nato doživeli spet mi, ko so nas peljali v gostilno ob morju s čudovitim razgledom na Sorrento — tudi Capri se je videl v meglici — in smo uživali izredno gostoljubje številnih gostiteljev. Ne vem, ali so sklenili, da nam prikažejo vse možne predjedi, ali je vsak naročil drugo — v glavnem, prinesli so nam sedem predjedi, vse za naš okus dokaj nenavadne, za manj radovedne med nami tudi komaj užitne, za mizo pa smo sedeli od treh do sedmih.

Sier pa naj se povrnem na dopoldanski razgovor. Na sedežu sindikata so nam razložili svoje napore za enotnost italijanskih sindikatov. Nato so nas povabili na ogled luke z morja. V daljši vožnji z motornim čolnom smo videli obsežne obale, tri velike doke, gradili bodo še četrtega, za

500.000 BRT ladje, petrolejsko luko, potniške pomole — in obenem zvedeli, da tega dne ne bo nobena ladja niti prišla niti odšla iz luke. Spremljal nas je eden od delavcev, ki delajo na privezu ladij, torej na operaciji, ki jo je treba opraviti, ko ladja pride v luko, se v luki premakne z ene obale na drugo, ali luko zapušča. Povedal nam je, da je bilo takih operacij včasih v Neaplju tudi do 1.400 na mesec, odkar pa je zaprt Suez, jih je pogosto manj kot 900, tisoč pa jih niso več dosegli. Zastoj luškega prometa, ki je sicer vendarle velik — 12 milijonov ton — od tega pa skoraj tri četrtine predstavlja promet s petrolejem, smo dobro poznali tudi sami. Marsikje se nam je zdelo, da velika dvigala, ki jih ne manjka, že precej časa niso bila uporabljena. Bistveno pa je upadel tudi potniški promet. V razgovoru na sedežu luških oblasti so nam povedali, da imajo izdelane ob-

sežne razvojne načrte; kot v vseh italijanskih lukah pa je odločanje o investicijah v obale in v svo večjo mehanizacijo stvar države, dejansko centralnih organov na ministrstvu pomorstva v Rimu. Luške oblasti razpolagajo le z denarjem, kj ga dobijo od dajatev za storitve dvigal. Centralno se zbirajo sredstva od različnih dajatev, centralno se odloča o porabi teh sredstev; ne samo, da ne odločajo delavci, tudi nihče drug v Neaplju o tem ne odloča. Luške operacije pa opravljajo zasebni podjetniki, ki imajo tudi svojo lažjo mehanizacijo, morajo pa se za delo posluževati organiziranih luških delavcev. Iz nekaterih pripomb smo razbrali, da bi lahko bila organizacija luških delavcev trdnjša, kot je ta čas.

V razgovoru z našim spremljevalcem iz Rima smo zvedeli, da je relativno zaostajanje Neaplja za severom Italije staro manj kot sto

STIKI S TUJINO

let. Do združitve Italije je bil tu prvi center industrije.

V Neaplju so delovali in razmišljali prvi ideologi delavskega gibanja, tu so nastale prve socialistične organizacije, tu so nastala filozofska dela, ki so vplivala tudi na take duhove evropskega delavskega gibanja, kot je Gramsci, po mnenju nekaterih Italijanov po Leninu največji filozof socializma. Z združitvijo pa so se centri moči premaknili drugam, s tem pa tudi tempo razvoja. Sedaj je Neapelj deležen pomoči iz „blagajne za jug“ in kot „bratsko pomoč“ prikazujejo take akcije, kot je gradnja avtomobilskih tovarne „Alfa Sud“, ki bo zaposlila 16.000 delavcev... Sliši se mnogo, toda za mesto, ki ima po mnenju soferja, ki nas je vozil, do 600.000 nepreskrbljenih prebivalcev, je vse to dokaj daleč od nekdanjega razcveta. Ti razgovori in ta preiščljanja so nam na svoj način pojasnili tudi „cestno demokracijo“ in druga presenečenja lepega Neaplja.

VEČ DENARJA ŠE NE POMENI VEČJE KUPNE MOČI

Gospodarstveniki ugotavljajo, da imamo Slovenci v denarnih zavodih in doma precej denarja. Nič čudnega, saj naraščajo prejemki prebivalstva iz delovnega razmerja v naši republiki nominalno skoraj vsako leto za tretjino, skoraj za toliko pa tudi različni socialni prejemki.

Vendar je treba ob tej ugotovitvi posebej poudariti, že zato, ker je kar naprej slšati trditev, da so osebni dohodki krivi za nestabilnost – da takšne dohodke v Sloveniji tudi zaslužimo. S samoupravnimi dogovori, ki smo jih edini v Jugoslaviji sprejeli že v drugi polovici leta 1971, smo namreč že veliko storili za uresničitev načela, da je lahko le poslovna uspešnost kot rezultat prizadevanj pri delu merilo za delitev dohodka in osebnih dohodkov. To ugotovitev utemeljujejo zlasti podatki iz zaključnih računov za leto 1970, iz katerih je razvidno, da skladi naraščajo hitreje kot sredstva za osebno in skupno porabo in da tudi v delitvi dohodka zavzemajo večji delež kot v prejšnjih letih.

Na naraščanje naše življenjske ravni vplivajo tudi prejemki na račun socialnega zavarovanja, kamor sodijo pokojnine, invalidnine, otroški dodatki, nadomestila osebnih dohodkov za čas bolezni, socialna pomoč in drugo, ki že od leta 1970 znatno hitreje naraščajo kot osebni dohodki prebivalstva predvsem zavoljo usklajevanja in valorizacije pokojnin, kar opravljamo že nekaj let, ter povečanih izdatkov za otroške dodatke in socialno pomoč prebivalstva.

Kljub večji količini denarja v rokah prebivalstva pa ne moremo govoriti o tem, da se je hkrati povečevala tudi njegova kupna moč. Zakaj ne? Že zato ne, ker se je vrednostni obseg proizvodnje povečal le za 25 %, tako da ponudba v Sloveniji precej zaostaja za obsegom razpoložljivih denarnih sredstev prebivalstva. Povečan izvoz in omejen uvoz predmetov široke porabe pa še povečuje neskladje, ki se na trgu pojavlja med ponudbo in povpraševanjem.

Ne le dohodki, tudi skupni izdatki prebivalstva nenehno naraščajo. Del prejemkov prebivalstva sicer odteka za kritje povečanih življenjskih stroškov, kljub temu pa se osnovna struktura porabe prebivalstva ni bistveno spremenila, kar pomeni, da povečana denarna sredstva niso odtekala za kritje stroškov neblagovne porabe družinskih proračunov. Tako naraščanje stroškov za stanovanjske najemnine še vedno precej zaostaja za povečano kupno močjo prebivalstva. Sredstva prebivalstva, ki ostajajo neporabljena, se sicer v zadnjem času spet spreminjajo v hranilne vloge, vendar ostaja pri prebivalstvu še vedno veliko denarja, kar predstavlja nenehno dodatno ekonomsko grožnjo za naše neuravnovešene tržne razmere. Gospodarstveniki ocenjujejo, da predstavljajo ta neizkoriščena sredstva – denar v nogavicah – približno od 10 % do 15 % prejemkov prebivalstva.

Kako uskladiti kupno moč prebivalstva in obseg porabe? Rast osebnih dohodkov bi bilo možno uskladiti s ponudbo predvsem s spremembami sedanje strukture porabe prebivalstva, kar je moč doseči z drugačno ravni in odnosni cen pri nekaterih osnovnih potrošniških skupinah. Osnovnih sprememb v strukturi cen naj bi bila deležna zlasti neblagovna poraba prebivalstva. Del gospodarstvenikov pa je pri pisanju recepta za uskladitev dohodka in porabe še bolj jasen in pravi: povečati bi kazalo zlasti cene storitev in stanovanjske najemnine!

VINKO BLATNIK

Zrelostni izpit

»Probleme in težave rešujemo po samoupravni poti, pri tem pa upoštevajmo koristi celote in šele nato interese posameznikov«, to je najvažnejši nauk zdaj že končane »šoferske afere«, v kateri je skupina voznikov avtobusov ne glede na posledice kolektiva izsiljevala boljše zasluge

Skoraj osem mesecev trajajoča »šoferska afera« v prometno turističnem podjetju SAP Ljubljana, kjer je skupina že doslej najbolj nagrajenih voznikov avtobusov ne glede na dejanske možnosti podjetja, in ne da bi o svojih zahtevah vsaj obvestila samoupravne organe v svoji delovni organizaciji, kar s pritiski na zunanje dejavnike izsiljevala spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, je slednjič le doživela svoj epilog. Ne le družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v podjetju SAP Ljubljana, temveč tudi neposredni delovni tovariši so ostro obsodili pobudnike in vodje »šoferske afere«, ki je njihovo delovno skupnost pred očmi javnosti postavila v kaj čudno luč.

Z GLAVO SKOZI ZID

Vse skupaj se je začelo novembra lani, ko je bil kolektiv, med njimi tudi šoferji organizacije združenega dela Avtobusni promet, na več sestankih podrobno obveščen o vsebini samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov podjetja cestnega prometa SR Slovenije ter o načrtih, ki jih imajo v podjetju SAP pri uresničevanju tega sporazuma, uvajanju nove organizacije podjetja, pri uresničevanju novega statuta in o drugih samoupravnih aktih. Skupina šoferjev iz organizacije združenega dela Avtobusni promet je tedaj prišla na dan s predlogi, da je treba veljavni pravilnik o delitvi osebnih dohodkov popraviti tako, da bi namesto pretežnega nagrajevanja po času. To spremembo naj bi izvedli takoj, in sicer v višini zneskov, določenih s samoupravnim sporazumom. Ne da bi zagovorniki teh idej svoje predloge posredovali samoupravnim in drugim organom v podjetju, so se takoj obrnili na dejavnike izven podjetja, med njimi tudi na republiški sekretariat za delo in mestni odbor sindikata delavcev v prometu in zvezah. Tam so prošili za posredovanje in pomoč, češ da v podjetju nočejo ustreči njihovim zahtevam. Ker so povsod, kamor so se obrnili, razen razlage določil samoupravnega sporazuma dobili odgovor, da gre za zadevo, ki jo edino lahko uredijo v lastni hiši, so se začele bolj ali manj prikriti grožnje in ultimati s prekinitvijo dela in drugimi neljubimi dogodki.

Resnici na ljubo je treba povedati še naslednje:

– omenjena skupina šoferjev

je v podjetju sprva imela precej somišljenikov. Če bi skupina uspela z izsiljevanjem, bi se namreč – ne glede na posledice, očitno pa v škodo drugih zaposlenih – popravili osebni dohodki voznikov avtobusov in drugega voznega osebja;

– samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in vodstvo podjetja, ki so šele na opozorilo zunanjih organov izvedeli za nezadovoljstvo skupine delavcev, so začeli tudi sami razmišljati o možnostih, kako problem, na katerega delavci niso opozorili nikogar »v hiši«, le urediti po normalni poti.

Čeprav so bile v prometno turističnem podjetju SAP Ljubljana sprejete novega statuta in drugih samoupravnih aktov v zadnjih mesecih dejansko ustvarjene možnosti, da lahko organizacije združenega dela v sestavi podjetja povsem samostojno odločajo med drugim tudi o konkretni višini zasluzkov zaposlenih, spremembe seveda niso bile možne preko noči. Na to je vplivalo več objektivnih vzrokov, med katerimi je pač najvažnejši ta, da podjetje šele po zadnjem zvišanju tarif dosega tolikšne poslovne rezultate, da bi tudi finančno preneslo izplačilo osebnih dohodkov v višini, kot je določena s samoupravnim sporazumom o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v podjetjih cestnega prometa SRS. O vsem tem ter še o nekaterih drugih spremembah pravilnikov o delitvi osebnega dohodka, ki so po novem različni za posamezne organizacije združenega dela v sestavi podjetja SAP Ljubljana, v teh dneh že odločajo delavski sveti njihovih organizacij združenega dela.

VEČ DRAGOCENIH NAUKOV

Kakor nam je pripovedoval inž. Marjan Marolt, predsednik sindikalne konference v podjetju SAP Ljubljana, so bili o vseh zadevah, tudi o problematiki delitve dohodka in osebnih dohodkov ter z vsebino samoupravnega sporazuma – pravilno in zadovoljivo informirani vsi člani kolektiva, ki so to le hoteli. Takrat, ko so v kolektivu posredovali informacije, nihče ni nasprotoval, sestankov pa se je – v organizaciji združenega dela Avtobusni promet – udeležil v poprečju vsak šesti delavec. Ko pa je kasneje skupina nezadovoljnih šoferjev izsilila nov sestanek, na katerem naj bi govorili le o osebnih dohodkih, je bila udeležba trikrat večja!

Povedati pa velja, da se je to začetno zanimanje in navdušenje za enostransko zvišanje osebnih dohodkov sčasoma povsem poleglo, obenem pa spremenilo v zrelo razmišljanje večine delavcev organizacije združenega dela Avtobusni promet, ki bi ga lahko povzeli z naslednjim spoznanjem: smo za višje osebne dohodke, toda ustvariti si jih moramo šele z delom! Če bomo razpravljali samo o delitvi, ne pa najprej o ustvarjanju dohodka, bomo jutri, pojutrišnjem, pojedli podjetje. Od česa pa bomo živelij potem? Končno tudi ugotovitev: pri »popravkih« zasluzkov velja upoštevati vse zaposlene, ne samo šoferjev, kajti »drug brez drugega ne moremo in ne pomenimo nič!«

Takšna in njim podobna mišljenja so bila izrečena tudi na zadnjem skupnem posvetovanju predstavnikov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij podjetja SAP Ljubljana, ki so mu prisostvovali tudi predstavniki »ogroženih« šoferjev ter še nekateri gostje. Skupen in enoten zaključek te razprave je bila obsodba vseh, ki so rešitev problemov pri delitvi osebnih dohodkov videli le v uveljavitvi svojih osebnih interesov in mimo samouprave.

M. GOVEKAR

● PODVELKA

Primanjkuje delavcev

V tovarni montažnih stavb kombinata Marles v Podvelki bodo letos izdelali več kot 600 montažnih objektov in tako ustvarili več kot 60 milijonov dinarjev skupnega dohodka. Povpraševanje po montažnih objektih, ki so odlično nadomestilo klasičnim, je veliko, vendar pa bodo v Podvelki težka izpolnili letošnji proizvodni program. Tovarni namreč primanjkuje delavcev in tako ena proizvodna linija občasno stoji. Kako kritično je pomanjkanje delavcev, pove tudi podatek, da so morali v tovarni pred nedavnim delati tudi po deset ur, odpovedali pa so se prostim sobotam in celo nedeljam. Vodja obrata Marlesa v Podvelki Franjo Ošljak je povedal, da bi v tovarni takoj zaposlili 30 nekvalificiranih delavcev in 20 mizarjev.

V. R.

● ŠOŠTANJ

Že petina

V Tovarni zidakov Rudnika lignita Velenje v Šoštanju, kjer so v zadnjem času povsem avtomatizirali proizvodnjo in uvedli programiranje procesa, so doslej v prvem letošnjem polletju rekordno proizvodnjo. Izdelali so 18.200.000 opečnih enot in s to proizvodnjo presegli proizvodni načrt.

Polovico letošnje proizvodnje zidakov iz elektrofiltrskega pepela – zdaj porabijo za proizvodnjo zidakov dnevno kakih 300 ton pepela iz Termoelektrarne Šoštanj – so prodali na Hrvaško in v Bosno. Vso proizvodnjo sproti prodajo.

Hkrati z modernizacijo proizvodnje – iz Tovarne zidakov Šoštanj pride zdaj petina vse slovenske proizvodnje zidakov – so uvedli prevoze s paletami do gradbišč, tako odpadejo na gradbiščih vsa ročna dela.

(vš)

V OBJEKTIVU

TEKOČI TRAK MESA

Pred trinajstim leti so v Neverkah pri Pivki ustanovili perutninski zavod »Kras«. V zapuščenih prostorih nekdanjega vojaškega podjetja so začeli s proizvodnjo valilnih jajc in enodnevni piščancev. Praktično brez vsakršnih strokovnih in delovnih izkušenj je občutljiva proizvodnja sprva napredovala le počasi. Prelomnica je nastala leta 1964, ko je farma začela organizirati proizvodnjo brojlerjev, in to predvsem s kmeti-kooperanti. Prav to in seveda modernizacija obratov je omogočilo, da se je podjetje v zadnjih letih razvilo v enega največjih perutninarskih kombinatov pri nas.

V Neverkah so danes pravzaprav organizatorji proizvodnje brojlerjev. Imajo svojo jato kokoši, ki bo v letošnjem letu dala predvidoma 13 milijonov jajc. V moderni valilnici bodo vzgojili skoraj

9 milijonov enodnevnih piščancev. Te potem dajejo kmetom-kooperantom v nadaljnjo vzrejo. Nekateri kmetje jih imajo celo do 15.000 naenkrat. Kombinac pa daje svojim kooperantom poleg piščancev tudi močna krmila, ki jih pripravljajo v lastnem obratu. V minulem letu so denimo v tovarni močnih krmil proizvedli nekaj manj kot 40.000 ton krmil za potrebe kooperantov in za prodajo. Ko piščanci dosežejo določeno starost, jih pripeljejo v Neverke v klavnico. Prav ta je sedaj ozko grlo kombinata, kljub temu da delajo v njej v treh izmenah. Deset milijonov kilogramov mesa bodo letos poslali na tržišče. Že prihodnje leto bodo to ozko grlo odpravili, saj so že začeli graditi moderno klavnico. Veljala jih bo kakih 35 milijonov dinarjev, imela pa bo dnevno kapaciteto več kot 50 ton mesa.

Za valjenje piščancev morajo biti jajca skrbno izbrana. Poseben stroj jih loči predvsem po velikosti

Tovarna močnih krmil v Neverkah je pretežno mehanizirana in jo upravljajo v glavnem s pritiskanjem na gumb

Sedanja klavnica je v perutninskem kombinatu »Pivka« ozko grlo, čeprav v njej delajo v treh izmenah

Zivi proizvodi njihove valilnice potujejo dvakrat na teden po Sloveniji in Jugoslaviji v papirnatih zabojčkah

iz ljubljane v new york

Z letali Pan American boste potovali iz Ljubljane v New York najhitreje in najudobneje. Naša letala letijo vsak dan iz Londona, Frankfurt, Rima, Pariza, Amsterdama in Bruslja.

Med poletom boste uživali razkošje največjega letala na svetu, našega 747. Vsi, ki so že potovali z našim 747 – bilo jih je več kot dva milijona – so bili navdušeni, ker so uživali med poletom: udobje, varnost in kuhinjo s svetovnimi specialitetami. Med poletom imate na voljo 12 zabavnih glasbenih programov in na izbiro dve filmski predstavi hkrati.

K rezervaciji vašega poleta sodijo v našo skrb še: rezervacije v hotelih, ogled mest, razni izleti in služba rent-a-car. Zagotovimo vam tudi rezervacije za potovanja do vseh mest v notranjosti Amerike.

V ameriških poslovalnicah Pan American vam naši rojaki iz ZDA lahko kupijo karto za polet v Ameriko; dostavimo vam jo v Jugoslavijo!

V vseh poslovalnicah JAT, turističnih agencijah ali neposredno pri nas boste zvedeli vse o naših posebnih, izletniških tarifah.

PAN AMERICAN, HOTEL SLAVIJA, SV. SAVE 9, 11000 BEOGRAD. TELEFON: (011) 411-484

Pan Am
letalska družba
z največjimi izkušnjami
na svetu

V PODJETJU VIATOR LJUBLJANA PRAKTIČNO ŽE OBSTAJAJO TEMELJNE ORGANIZACIJE

Temelji so trdni

Že ob uveljavljanju XV. dopolnila k zvezni ustavi so ustvarili osnove vsega tistega, kar danes želimo doseči z uresničitvijo »delavskih amandmajev«

Prometno, hotelsko in turistično podjetje VIATOR Ljubljana je ena redkih naših delovnih organizacij, ki so že ob uveljavljanju XV. dopolnila k zvezni ustavi napravile tako velik korak naprej, da so z njim pravzaprav zgradile temelje vsega tistega, kar zdaj poskušamo uveljaviti z uresničevanjem tako

zumu, določen tudi namen in način združevanja sredstev za skupne potrebe podjetja. Zato ne preseneča ugotovitev, da je bila bitka za nove odnose dobljena že tedaj, oziroma da gre v sedanjem času bolj za utrjevanje že ustvarjenih odnosov in za »lepotne« popravke kot pa za iskanje povsem novih rešitev.

PO JAVNI RAZPRAVI ŠE „ZADNJI“ ODGOVORI

Kakor je pripovedoval magister ekonomije Ivo Pavlič, predsednik komisije za uresničitev ustavnih dopolnil in pripravo samoupravnega sporazuma o odnosih med temeljnimi organizacijami združenega dela v podjetju VIATOR, je komisija pripravila že četrti osnutek tega dokumenta, o katerem bodo svoje mnenje najprej povedale družbenopolitične organizacije in samoupravni organi, nato pa se bo po 15. avgustu začela tudi javna razprava v kolektivu. Do te razprave, še zlasti pa v njej naj bi se komisija priklopala še do »zadnjih« odgovorov na vprašanja, o katerih še ni do-

seženo soglasje. V bistvu gre za tri skupine takih vprašanj: za odločitev o načinu razmejitev skupnih stroškov, ki jih sedanje poslovne enote in bodoče temeljne organizacije združenega dela prispevajo za financiranje skupnih služb, za dogovor o razdelitvi premoženja oziroma načinu upravljanja premoženja, ki ga skupno uporablja več enot s sedežem v Ljubljani, končno pa še za razmejitev obratnih sredstev.

Če vemo, da je VIATOR trenutno organiziran v desetih poslovnih enotah in še v organizaciji skupnih služb, da z malenkostnimi in glede na celoto nepomembnimi izjemami nobena teh enot ne posega na področje druge enote, ker je njihov »trg« jasno razmejen bodisi po dejavnosti ali po teritorialnem načelu, je očitno, da rešitev navedenih problemov ne bo težka. Prav tako lahko pričakujemo, da bodo »do pike« razčisti medsebojni odnosi med sedanjimi enotami – bodočimi temeljnimi organizacijami združenega dela – prispevali k uveljavitvi pravih interesov in koristi tako delavcev, zaposlenih v teh enotah, kakor tudi podjetja kot celote. Sicer pa še enkrat prislunimo besedam magistra Pavliča:

„Naš namen je bil, da bi se sporazumeli o takih medsebojnih odnosih in o taki solidarnosti na vseh področjih našega dela in življenja, da se nobena temeljnih organizacij ne bi znašla pod prehujo težo nihanj na tržišču, ki zmeraj lahko prizadenejo kombinat, kakršen je naš, ki se v bistvu ukvarja le s storitvenimi dejavnostmi. Drugi, nič manj važen cilj pa je bil, da moramo ustvariti tak mehanizem prelivanja sredstev, za katerega se bodo delavci v temeljnih organizacijah zavestno odločali in ki jim bo, če že ne takoj, pa vsaj v neposredni prihodnosti zagotavljal uveljavitev vseh tistih načrtov, ki bi prispevali tudi k razmahu podjetja kot celote.“

M. G.

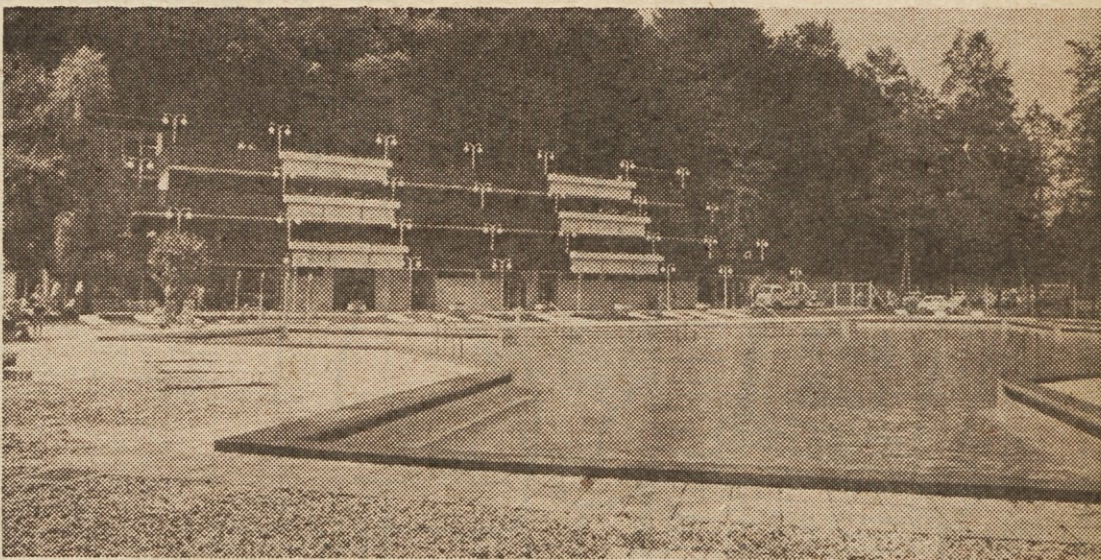
S KAMERO NAOBKROG ● S KAMERO NAOBKROG

Trgovska mreža, boljše kapacitete trgovin na Gorenjskem in še posebej v Kranju zadnja leta stalno zaostajajo za kupno močjo prebivalstva. Denar se zato preliva na druga področja in celo v zamejstvo. Z novo veleblagovnico GLOBUS, ki jo bodo odprli prihodnji mesec, se bodo razmere spremenile. S kvaliteto in ustreznimi cenami bodo skušali poleg domačih kupcev privabiti tudi kupce iz sosednje Avstrije in Italije. Tako so povedali minulo sredo predstavniki trgovskih podjetij KOKRA, MERKUR in ŽIVILA, ki so s skupnimi sredstvi zgradili veleblagovnico, eno največjih in najmodernejših pri nas.

Veleblagovnico GLOBUS, ki stoji v središču Kranja, so začeli graditi leta 1971 in naj bi jo končali že koncem lanskega leta, vendar je zamuda pri dobavi fasadnih plošč gradnjo zavlekla za pol leta. Za 43 milijonov dinarjev, kolikor bo znašala celotna investicija, so na 2.700 kvadratnih metrih osnovne površine zgradili 14.114 kvadratnih metrov koristne površine v petih etažah. Od tega bo čiste prodajne površine 4.552 kvadratnih metrov. Posebnost nove veleblagovnice bodo garaže in parkirni prostori, ki bodo v zgornjih dveh nadstropjih. Pomanjkanje parkirišč v Kranju je že dolgo skoraj nerešljiv problem. Kupci iz okolice pa s parkiranjem ne bodo imeli težav, saj jih bo lahko kar 200 naenkrat spravilo svoje avtomobile pravzaprav v samo trgovino. Pri tem pa je eno nadstropje, ki bo trenutno služilo za parkiranje, zgrajeno tako, da se ga s sorazmerno nizkimi stroški da preurediti v 2.600 metrov prodajne površine.

V novi veleblagovnici, za katero so prispevali sredstva Kokra 61,86 %, Merkur 22,58 %, Živila 15,66 %, računajo, da bodo imeli skupno 8 milijonov prometa mesečno.

22. julija so v Šmarjeških toplicah odprli za kopalce nov bazen s termalno vodo ter veliko in lepo garderobno stavbo.

Gradnja bazena je pravzaprav prvi korak v načrtu, ki ga ima gostinski šolski center iz Novega mesta pri gradnji zdraviliških, gostinskih in rekreacijskih objektov v Šmarjeških toplicah. Nov betonski bazen, nenavadnih oblik, ki je zamenjal lesenega, ima 1.200 kvadratnih metrov površine. Temperatura vode je ob izviru 34 stopinj, v bazenu samem pa bo kakih 30 stopinj Celzija. V vogalnih delih bazena nameravajo v bližnji prihodnosti zgraditi še streho, ki bo ščitila kopalce pred soncem. Bazen in garderobna stavba bo lahko dala prostor 2.000 kopalcem dnevno. Gradnja jih je veljala nekaj več kot 6,7 milijona dinarjev.

Načrti za nadaljnjo gradnjo Šmarjeških toplic so zelo obsežni. Še letos nameravajo usposobiti stari bazen. Prihodnje leto pa bodo začeli graditi nad novim bazenom hotel s 350 ležišči. Kasneje bodo prenovili tudi sedanji objekt, ga razširili in mu dodali dva zaprta bazena in poseben oddelek za kozmetiko. V končni fazi bodo zgradili še več bazenov, ki bodo bližje avtocesti. To naj bi postal nov rekreacijski center, kjer ne bi vladal zdraviliški režim.

imenovanih »delavskih amandmajev«. Na kratko povedano: že takrat so poslovne enote v sestavi podjetja VIATOR razen drugih sprememb v organizaciji samoupravljanja in odločanja pridobile tudi pravico do oblikovanja in delitve dohodka, z vsakokratnim letnim planom pa je bil, po poprejšnjem spora-

Pa še res je...!

Na sestanku predstavnikov sindikalnih organizacij gradbenih podjetij, povezanih v poslovnem združenju GIPOSS Ljubljana, ki so se ga udeležili tudi nekateri drugi sindikalni delavci in na katerem so govorili o poteku integracijskih gibanj v slovenskem gradbeništvu, se je razvila zelo polemična razprava o tem, ali je najbolj primerna taka oblika povezovanja, kot jo zagovarja GIPOSS, ali pa velja spodbujati tudi druge oblike združevanja.

Navajamo dva odlomka iz te razprave:
Franc Vitanc iz podjetja INGRAD Celje, ki je včla-

njeno v GIPOSS je dejal: „Navzven je vse tako, da lepše biti ne more! Navznoter pa se, to dobro vemo, koljemo še dosti bolj, kot pa si polen pod noge nameče podjetja, ki ne delujejo pod okriljem istega združenja. Skupno gradbišče Verd na avto cesti je najboljši primer za to mojo trditev.“

Mile Rakovič, predsednik MO gradbenih delavcev Ljubljane pa je pristavil: „Ondan sem govoril z direktorjem enega izmed podjetij, včlanjenih v GIPOSS. Rekel mi je, da kadar o čem govori na kakem sestanku, zmeraj drži pest, da bi se v resnici zgodilo drugače. Kolikor poznam stvari, mu kar verjamem!“

Pa še res je!

—mG

... v jugoslovanskih sindikatih

PODPORA AKCIJI
"PLAMENA"

SVET ZSJ

Na zadnji seji komisije za družbenoekonomske odnose Sveta ZSJ so člani razpravljali o aktualnih problemih uresničevanja politike in programa stabilizacije s stališča družbenoekonomskega položaja delavcev. Ob tej priložnosti je komisija pozvala vse sindikalne organizacije, naj se zavzamejo, da bodo delovni kolektivi v svojih razvojnih programih podrobneje opredelili ukrepe, kako odpraviti vzroke inflacije in nestabilnosti, kako zagotoviti učinkovitejšo gospodarjenje ter višjo produktivnost dela in večji dohodek.

Komisija je še posebej poudarila, da pomeni pobuda tovarne vijakov „Plamen“ iz Kroepe enega zelo pomembnih načinov, da delovni ljudje s svojim neposrednim angažiranjem prispevajo k stabilizaciji v lastnem okolju in s tem tudi k uresničevanju stabilizacije v gospodarstvu in družbi nasploh. Po mnenju članov komisije ima pobuda „Plamena“ velik političen in ekonomski pomen ter pomeni konkreten odraz naporov delavcev, da v samoupravnih odnosih in z lastnimi silami, v skladu z možnostmi delovnih kolektivov ublažijo sedanjo nestabilnost v ekonomskih tokovih. Odločnost delovnih ljudi v podjetju „Plamen“ in drugih kolektivov, ki so se odzvali tej pobudi, pomeni zelo pomemben element, ki ga je treba v tem trenutku usmeriti v konkretno akcijo na vsakem koraku in na vsakem delovnem mestu. Učinki akcije, začete v Kropi, bodo lahko zelo veliki, če se bo ta akcija razširila na vse delovne kolektive v državi in če bo pomenila pobudo za večjo odgovornost vseh dejavnikov izven neposredne proizvodnje za stabilizacijo gospodarstva. Ta akcija, ki jo je vselej treba povezovati s konkretnimi možnostmi in razmerami posameznih delovnih organizacij, bo pospešila tudi uveljavljanje ustavnih dopolnil, hitreje odstranjevanje ekonomskih in političnih problemov, ki se pojavljajo v organizacijah združenega dela, pripomogla bo k temu, da se bodo delavci angažirali pri vseh vprašanjih, ki so pomembna za sodobne odnose in boljše gospodarjenje. Komisija tudi predlaga, da sindikalne organizacije v vseh delovnih organizacijah skupaj z Zvezo komunistov in samoupravnimi organi usmerijo svojo aktivnost v stabilizacijo, oziroma da čimprej dopolnijo konkretne programe te aktivnosti ter jih uskladijo s potrebami in možnostmi organizacij združenega dela.

KAKO IZ LABIRINTA PREDPISANIH CEN?

V Sloveniji smo predlagali, naj bi hkrati s sprejetjem novega zakona o družbenem nadzorstvu cen odpravili odlok o maksimiranju cen vseh izdelkov in storitev ● Očitno je, da so zvezni organi slovenski predlog o tem, kako urejati politiko cen, samo delno upoštevali

Po splošnih ocenah s stalnimi dopolnitvami lanskega odloka o maksimiranju cen vseh izdelkov in storitev, s stihijskimi popravki cen nekaterih izdelkov in z olajšavami pri uvozu določenih surovin in polizdelkov samo blažimo sedanje težavne gospodarske razmere – in še to v korist le nekaterih gospodarskih dejavnosti! Glavni problemi, povezani s sistemom cen, pa ostajajo nerešeni, zaradi česar vse bolj zaostaja kroženje blaga, hkrati pa se zmanjšuje proizvodnja in s tem povečuje pomanjkanje nekaterih vrst polizdelkov in izdelkov na trgu.

Dosedanje naraščanje cen, pritiski za nadaljnje povečanje cen ter razmere na trgu samo utrjujejo spoznanje, da z dolgotrajno splošno zamrznitvijo cen ni mogoče uravnati gospodarskih gibanj in za dalj časa zadrževati cene na določeni ravni. Če večkrat napovedanega programa, kako se izviti iz sedanjega labirinta zamrznjenih cen, pa še vedno ni. Zato smo v Sloveniji predlagali, da bi hkrati s sprejetjem novega zakona o družbenem nadzorstvu cen odpravili odlok o maksimiranju cen vseh izdelkov in storitev. Del cen naj bi takoj sprostili, druge pa zadržali pod neposrednim družbenim nadzorstvom, dokler ne bi ustvarili razmer za pravo oblikovanje cen.

Po mnenju slovenskih gospodarstvenikov bi lahko takoj sprostili cene izdelkov, ki ne vplivajo bistveno na stroške poslovanja in življenjske stroške, kot so galanterijski izdelki, kozmetični izdelki, izdelki grafične industrije, glasbeni instrumenti, alkoholne pijače, kava, začimbe, čaji in drugo. Pri teh izdelkih je notranji trg uravnotežen, konkurenca v proizvodnji je razvita in ni monopolnih pojavov v trgovini. Razen tega je skrajno nesmotno terjati medrepubliško sporazumevanje o cenah pri predmetih, ki so nepomembni za splošne tokove in za gibanje življenjskih stroškov.

Sprostili bi lahko tudi cene izdelkov, ki so izdelani po individualnih naročilih in po posebnih tehničnih pogojih ter so namenjeni reprodukciji in investicijski dejavnosti. Tu gre predvsem za enkratna in posebna naročila. Prav tako bi kazalo povsem sprostiti še cene izdelkov, ki se prodajajo na podlagi predpisov o investicijski gradnji oziroma velikih naročil in se prodaja opravlja na temelju javne licitacije. Tudi pri teh izdelkih in storitvah glede oblikovanja cen ni potrebna intervencija organov za cene. Večina ljudi tudi ne bi bila ekonomsko oškodovana, če bi le imeli več zamrznjenih cen izdelkov, ki jih prištevamo med izdelke višjega standarda, kot denimo avtomobili, izdelki iz plemenitih kovin, kristalni izdelki, krznarski izdelki in drugo. Vse druge cene, ki so po novem zakonu o družbenem nadzorstvu cen v pristojnosti federacije, pa bi morali do nadaljnjega zadržati pod neposrednim družbenim nadzorstvom. Te cene naj bi povečali le na osnovi vnaprej dogovorjenega programa in v skladu s sprejetim in dogovorjenim sistemom in politiko cen.

Hkrati s sprejetjem novega zakona naj bi – po predlogu Slovenije – prenesli na republike, avtonomni pokrajini in na občine tudi družbeno nadzorstvo cen tistih izdelkov in storitev, ki bodo po novem zakonu v njihovi pristojnosti. Za ta prenos v naši republiki že pripravljamo posebne predpise, na podlagi katerih bomo določili cene, za katere so pristojne republika in občine.

Analiza slovenskega predloga o tem, kako v prihodnje uravnati politiko cen, priča, da so ga zvezni organi z julijsko sprostitvijo cen upoštevali samo delno. Podražili so se namreč, kot smo videli, tudi izdelki, ki jih ne kupujejo samo ljudje z debelejšimi denarnicami!

V. K.

TE DNI SO REKLI

Predsednica ZK Hrvaške MILKA PLANINC, v intervjuju za list „4. jul“:

... Še zmeraj se najdejo ljudje, ki nam skušajo vsiliti trditve, da je delavski razred anacionalen. To bi pomenilo, da je tudi program partije anacionalen in da negira vrednosti naroda v socializmu ter njegov pozitivni prispevek v socialističnem razvoju. Po moji je ravno narobe: če je delavski razred vodilna sila v narodu in potemtakem predstavnik naroda, je to najširša podlaga, na kateri se narod lahko neposredno izraža. Delavski razred je nosilec interesov svojega naroda tako glede družbenega razmerja kot glede materialnega razvoja, in sicer zato, ker izhaja iz dela in iz rezultatov dela. Zato nikakor ne drži mnenje, da je anacionalen ali da je socializem anacionalen in mu je narod v napoto. Gre le za to, kdo govori, kdo nastopa v imenu naroda. Naš samoupravni socializem si prizadeva, da bi v imenu naroda govoril delavski razred, da bi delavski razred, medtem ko se osvobaja, tudi drugim delovnim plastem omogočal govoriti čim neposredneje, ne pa da to počenjajo skupine in posamezniki.

Član predsedstva SFRJ inž. MARKO BULC v intervjuju za DELO:

... Skupni dogovor vseh republik o omejitvi rasti osebnih dohodkov bi po mojem moral predvsem vsebovati sklep, da bodo vsi zagotovili porast pod 20% nominalnih osebnih dohodkov. Če se bo pa pokazalo, da vsi dosedajni ukrepi niso dovolj učinkoviti, bo treba začasnó celo iti v administrativno zniževanje rasti osebnih dohodkov.

Kar zadeva splošno porabo, smo izrecno zapisali, da mora v dogovorjeni okvir. Dogovorjeno je bilo povečanje za 14% v primerjavi z lanskim letom, v pravnici pa se giblje med 16% in 25% – različno po republikah oziroma pokrajinah. Po mnenju predsedstva SFRJ je najboljša pot zmanjšati prispevne stopnje gospodarstva. To bi bilo boljše kot ravnanje v preteklosti, ko so se ta sredstva dimobilizirala in se jih je potem vračalo gospodarstvu. Te možnosti sicer ne izključujemo, pri čemer pa bi morali zelo jasno reči, da bi bila treba tako zbrana sredstva porabiti predvsem za gašenje zarilne nelikvidnosti.

Predsednik republiške konference Zveze sindikatov Črne gore VLADO JOVANOVIĆ v pogovoru za RAD:

... Odpori amandmajem, so tem moramo govoriti odkrito, so po svojem bistvu birokratski in etatistični. Birokratizem, kar kršen se uveljavlja pri nas, teži na tem, da bi prevzel taktično oblasti nad ljudmi in njihovimi mišljenjem. Ustavna dopolnila tega negirajo, saj se upirajo takim oblasti, čeprav bi šlo celo za samoupravni organ, ki šteje 20 ali 40 ljudi, in čeprav bi bil tak organ izvoljen po demokratični poti. Etatisti pa po drugi strani podcenjujejo delavske interese in sodijo, da bi morali obdržati privilegirani položaj pri odločanju. Zato tako vztrajno širijo govornice o tem, da bi morala vse probleme pri nas reševati država.

MODNA HIŠA

S POSLOVNIMI ENOTAMI V LJUBLJANI, MARIBORU IN OSIJEKU VAM NUDI

bogato in vedno aktualno izbiro otroške, moške in ženske konfekcije, modnega metrskega blaga, pletenin in visoko kvalitetne usnjene konfekcije in galanterije.

Posodobiti pouk

Že do konca letošnjega leta bo hrvaška skupščina sprejela spremembo zakona o osnovnem izobraževanju. Šolam bo to omogočilo, da ukinejo vrsto zastarelih pedagoških ter organizacijskih oblik ter tako organizirajo na bistveno sodobnejših osnovah izobraževanje in vzgojo. Nove šole pa bodo potrebovale učitelje bistveno drugačnega profila, zato bodo na Hrvaškem pedagoške akademije spremenili v štiriletne visoke

šole. Novi diplomant visoke učiteljske šole naj bi bil istočasno strokovnjak – pedagog in znanstvenik, ki bo usposobljen z uporabo najsodobnejše pedagoško-metodične znanosti in tehnologije izobraževanja aktivno vzgajati razvito osebnost socialistične samoupravne družbe.

Pedagoške akademije v SR Hrvaški ne čakajo na spremembo zakona, pač pa se že pripravljajo za prehod na štiriletno šolanje.

NA SILO V POKOJ

Precej množičen pojav prenehanja delovnega razmerja borcem NOB tudi tedaj, ko tega ne želijo ali niso izpolnili delovne dobe, je izzval vznemirjenost med nekdanjimi borci. Zaradi pritiska, da se upokojijo, čeprav se čutijo še sposobne za delo, se mnogi borci enostavno odrekajo beneficiranega borčevskega staža in zahtevajo, naj se jim z zakonom omogoči, da prav tako kot vsi drugi zavezanci, ki te pravice nimajo, delajo polnih 40 oziroma 35 let.

Tako je mestna konferenca

za družbeno aktivnost žena Zagreba z anketo ugotovila, da je veliko število njenih članic – nekdanjih bork prisilno odšlo v pokoj. Zato je odločno protestirala proti takšni praksi. Na seji skupne komisije zvezne skupščine za invalidska in borčevska vprašanja so navedli, da je samo delovna skupnost skupščine mesta Zagreba odločila, naj gre proti njihovi volji v pokoj 6 članov – nosilcev partijske spomenice. V Zagrebu je upokojenih veliko število borcev tudi s prisilnimi odločbami delovnih skupnosti, čeprav želijo še naprej delati. Zato predlagajo, naj bi v novi zakon o pokojninskem zavarovanju po hitrem postopku vpisali amandma, ki bi preprečil prisilno upokojevanje borcev in zagotovil, da tako kot vsi drugi zavezanci lahko delajo do izpolnitve dejanske delovne dobe.

Jaz pa vidim rešitev: treba bo večkrat večerjati...

VOJVODINA

Po poti dogovarjanja

Osnutek družbenega dogovora o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v Vojvodini določa, naj bi znašal najnižji mesečni osebni dohodek 758 dinarjev. Ta znesek pomeni 80% lanskega poprečnega osebnega dohodka v tej pokrajini. In kot določa osnutek tega doku-

menta, naj bi znašal najvišji osebni dohodek 7.050 dinarjev, toda v tem primeru bi morale delovne organizacije izločati za svoje sklade celo več kot 46% ustvarjenega dohodka. Kar pa zadeva obračunavanje osebnih dohodkov, predlog dogovora določa naslednjo lestvico: oseb-

ni dohodek nekvalificiranega delavca bi se obračunaval s koeficientom 1, polkvalificiranega s koeficientom 1,20, kvalificiranega 1,70, visoko kvalificiranega 2,10, magistra 3,3, doktorja znanosti pa 3,8. Minutno delo naj bi obračunavali po stopnji 0,5% za vsako leto.

PODOBE NAŠEGA ČASA

Končno se je nepotrebno vznemirjenje občanov zaradi napačnih razlag novega zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu v trgovini na drobno nekoliko poleglo, to pa nam daje osnovo za treznejšo presojo, kako so zadnji cenovni premiki vplivali na kalkulativne in nominalne OD naših neposrednih proizvajalcev in drugih delovnih ljudi.

Zadnje analize, ki so jih opravili ustrezni zvezni statistični organi in nekatere ugledne ustanove za raziskavo gibanj na tržišču kažejo, da je nivo podražitev še vedno v okviru napovedanih 5,4 odstotka, saj so cene v primerjavi z lanskimi narastle v poprečju le za 4,37965 odstotka, tako da je na razpolago še 1,02035 odstotka manevrskega prostora za nujne cenovne korekture v smeri napovedane stabilizacije tržišča. Iz pristojnih virov pa se je zvedelo — in to je še zlasti razveseljivo — da se te rezerve ne bo izkoristilo, ampak se jo bo preneslo kot čisti su-

ficit v prihodnje leto.

Podrobnejša primerjava podatkov kaže, da do nekaterih napovedanih podražitev sploh ni prišlo ali pa so se med seboj izravnale tako, da je učinek morebitnih večjih cen na standard delovnih ljudi res minimalen in ga lahko zato mirno zanemarimo v naših nadaljnjih računskih operacijah in prognozah našega razvoja (v smislu ma-

nomske neupravičena. (Mimogrede: v pripravi so zato že predlogi za intervencijski uvoz mleka v prahu.) Nekaj manjših sprememb je bilo še pri obdavčevanju kuhinjske soli, kar pa ni bistveno vplivalo na njeno ceno (odvisno od embalaže), ker se je želelo z njeno cenenostjo v prihodnje povečevati porabo soli v določenih neproizvodnih strukturah (odvisno od

dilci prostovoljno odpovedo teh svojih nezdravih razvad.

Naša družba pa ima mnogo težje probleme s pivci kot s kadilci. Pri ljudeh, ki so se navadili globoko gledati v kozarec, ne zaleže več nobena lepa beseda. Zato je kazalo tudi s primerno davčno politiko podpreti pobudo o prepovedi jutranjega točenja alkoholnih pijač (ki je bila zlasti jasno izražena v Slo-

Znano je namreč, da so za podražitve priljubljenega fička največ krivi nesolidni kooperanti „Crvene zastave“, zato bodo nove cene nedvomno povečale zahtevo delovnih ljudi, naj bolje gospodarijo. In druge ugodnosti? Podražitev fička bo nedvomno imela za posledico, da se bo povečala proizvodnja tako v kole-sarski kot v lahki obutveni

Drugačni normativi

Sprostitev cen gostinskih uslug je marsikomu prišla prav. Zdi pa se nam, da so se v dani situaciji najbolj znašla nekatera celjska gostinska podjetja. Tako so pred podražitvijo še točili žgane pijače v kozarcih po 0,5 dcl. Po podražitvi pa točijo žgane pijače samo še v kozarcih po 3 cl, seveda za ceno, ki je prej veljala za 0,5 dcl žgane pijače. Ko so pred dnevi, po podražitvi, gostje spraševali po lokalih, kako to, da strežejo samo v 3 cl kozarcih po novih cenah, so natakarji hitro odgovorili: „Veste, cene so ostale iste, samo normative smo menjali.“ Pa naj še kdo reče, da naše ljudstvo ni iznajdljivo.

M. B.

Razveseljive posledice julijskih podražitev

tematičnega zakona o velikih številih!)

Kmetom pri nakupu vseh vrst kmetijskih strojev, tudi traktorjev, tako ni več treba plačevati osnovnega davka na promet, kar je še zlasti razumljivo, ker je bila skoraj vsa vprežna živina odpredeljena v večja turistično potrošna središča ali v izvoz. Neobdavčena je zdaj tudi živinorejska oprema (hladilne naprave, naprave za ventilacijo, molžo krav in podobno). Razlog je isti kot zgoraj in bo nabava te opreme slej ko prej celo logično nesmiselna, ne samo eko-

embalaže). Sprememba davka je uskladila tudi medsebojne cene bencina s tem, da je 98-oktanski za 5 par dražji, 86-oktanski pa za 5 par cenejši (ukrep zoper socialno diferenciacijo). Na prvi pogled je sicer nelogično, da ostajajo cene tistih cigaret, ki imajo več katrana, iste (kaj pa boj proti pljučnemu raku!), cene lažjih cigaret s filtri pa, da so se podražile (gosposke cigarete), ampak tudi ta ukrep je v skladu s politiko socialnega razporejanja davčnih bremen. Sicer pa še vedno ostaja možnost, da se ka-

veniji) in podražiti pivo in nekatere žgane pijače, zlasti uvožene.

Ob koncu tega pregleda prvih učinkov julijskih podražitev na življenjski standard delovnih ljudi pa je vendarle treba priznati, da bo nekoliko prizadet predvsem zaradi nove cene našega priljubljenega fička, ki je po novem skoraj za 4000 višja kot stara. Toda tudi te podražitve ne smemo gledati izolirano, samo zase, ampak le v sklopu drugih gospodarskih problemov in ugodnosti, ki jih ta podražitev prinaša drugim industrijam.

industriji. To bo med drugim bistveno pospešilo propagando in rekreacijsko dejavnost na področju „Trima“.

Tako! A kogar še ta komentar o razveseljivih posledicah julijskih podražitev ni prepričal, naj me začne posnemati. Letos bo minilo 12 let, odkar ne kadim, od 1. julija naprej pa zjutraj ne spijem več dvojne kave, ampak samo enojno. Izkazalo se je, da je to moje prostovoljno odrekanje zelo koristno tako za zdravje kot za žep.

VINKO BLATNIK

KATALOG OSNOV IN MERIL

samoupravnih sporazumov družbenih dejavnosti

(KATALOG ŠT. 3) ŠE NA ZALOGI

Naročila sprejema ČZP Delavske enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4

NAGRADNA KRIŽANKA DE

1. nagrada — stropna električna svetilka, 2.—5. nagrada: knjižne nagrade, 6.—10. polletna naročnina na Delavsko enotnost.

Rešitve pošljite na naslov: ČZP Delavska enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4/II do srede, 9. avgusta 1972. Na ovojnico napišite: Nagradna križanka. Izid zrebanja bomo objavili v soboto, 12. avgusta.

OWEN JESSE										REJEC TELET										KRONIČNO VNETAJE NOSNE SLUŽNICE										VOJASKA FORMACIJA										DRŽAVNA BLAGAJNA										DEL EL. MOTORJA ALI GENERATORJA										MESTO V ZAHODNI ROMUNIJI										MEHKO-NEBNI BOJLERJEVI V LJUBLJ.										TOVARNA STAROČR. KIPAR																			
LUIGI GALVANI										ITALIJSKE DENARNE ENOTE										VSTORNIČA										KORALNO OTORJE V TUAMOTU NIELSEN										DEL PANJA POZIV, KLIC										PEROCI GRŠLI ZA KONDAVEČ										PREBIVAL ZBORNIKA V NEKAT. DRJAVAH										SOVJI SAMEC ZNAMKA ANT. IZ ESSR										JEZERO V ETIPIJI										ZUNANJI OBOD SLIKE									
ETIKA ZNANHO TEL. ZAGREBU										SLOV. PODJ. ZATRCOV										FIJURA PRI ČETVORCI ORGAN VIDA										GEOMETR. POJEM VTRIJEN DOM FEVDALSEV										PESNI TEV RIMSKE KORSKOVNA										JADR. PRISTAN ISCE V JUZ. ITALI										PREDIV. BAL. KAN. DRJAVE										ANTON OCVRK UMETNINA V FANTAST. SLOBU																													
STAROSLOV. POKLIC										ELEGAN. GALANTEN MOŠKI										DELČEV SLABOST, OMEDELJENICA										GR. ČRKA MOŽ. LIZ TAYLOR (RICHARD)										KRNJ PRITAJENO GORENTE										VOLT ZNAMKA AMERISKE. NAL. PERES																																																	
ADLAI STEVENSON										LJUDSKA TEHNIKA										LOŠČILO JOHN OSBORNE										PADRANSKI OTOK ALARMINA NAPRAVA										HRVAŠKA ILUSTRIR. REVIVA										TUBER-KULOZA NASKOK										ZNAMKA DOM. TOAL. KREME										KRAJI V TROPSK. PASU ZNAK NA POVED. CEJA																													
IZD. LACIJA										GLAS KI NASTANE PRILOHU										NAJB. SLOV. KOŠARKAR JUDOVSKO M. IME										RADIJ TELUR										TOKOMER MERILNIK HITROSTI TORJA										PRIDELOV. SOLATE JEZERO MED ZDA IN KANA										NAZIV																																							
ZREĐITEV										SESTAVIL: R.N.										ZETKIN										NOVA VRSTA, OD-STAVEK										EGIDIJ GROHAR IVAN										SMUČI ANTIMON										VELIKO FINSKO JEZERO																																							

Vz nemirna javna razprava o nepravilnih socialnih razlikah v naši družbi se s sprejemom prvih ukrepov proti tem in drugim škodljivim družbenim pojavom počasi umirja, to pa ustvarja možnost, da bolj trezno in objektivno spregovorimo o oblikah in metodah bitke za pravičnejše družbene odnose, kot bi bilo možno v njenem najbolj vročem času.

Dejstvo je, da so pri naš velike, pa tudi nepravilne socialne razlike. Vendar so vzroki za takšno stanje dokaj različni. Razen tega je ob zaostrenih ekonomskih razmerah življenjska raven najslabše plačanih resno ogrožena. V takšnih okoliščinah postajajo političen problem tudi tiste razlike, ki bi bile v ugodnejših razmerah naravne. Toda namesto, da bi se premišljeno odločili za socialni program in njegovo uresničitev, se v razpravah o socialnih razlikah mnogi utrujajo v glavnem le z govorenjem o bolj ali manj verjetnih primerih nepravilnega bogatenja. Razumljivo je, da ni mogoče brez

KJER NI TOŽNIKA...

besed opazovati nepoštenega načina pridobivanja bogastva, toda proti temu ni mogoče še ničesar ukreniti, dokler samo govorimo, pa še to le na splošno. Takšno govorjenje vnaša nemir v javnost, saj včasih mečemo v isti koš razlike v službah in tipičen kriminal. Tako se družba ne bo niti za korak približala socialni enakosti. Tu demagogija ne pomaga, kajti 600 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca ustvarja premalo manevrskega prostora, da bi z lahko to prišli iz splošne gospodarske in socialne revščine in obenem nekaj naredili za tiste, ki imajo najmanj. Prav bi zato bilo, da bi ne razpravljali o nobenem primeru nepravilnega bogatenja, če skupaj s kritiko ni omenjeno tudi polno ime in priimek tistega, ki je prišel navzkriž z zakonom ali veljavno družbeno moralo. Od ljudi, ki to pravilo kršijo, pa bi morali zahtevati, naj svoje obtožbe dokumentirajo. Sicer se bo vsa akcija nujno iztekla prosto po teku: kjer ni tožnika, ni sodnika.

Veliko neodgovornih ljudi še naprej poenostavlja razmere in širi dvom o vsem: o sistemu, o nagrajevanju po delu, o osebnem dohodku, o tržnem gospodarstvu in o zaslužku vsakogar. To je najboljši način, da se nič ne naredi in da ne nadzorovani zaslužki, na katere zdaj stresamo ogenj in žveplo, najdejo nove kanale oplajanja. Sedanja razprava o socialnih razlikah v nekaterih okoljih bolj spominja na stikanje po tujih žepih in na demonstracijo nezadovoljnih, kot pa na resen razgovor o resnih vprašanjih. Trezne, tudi tiste, ki so se dokopali do imetja s trdim delom, prevzema zato strah pred ukrepi, večina pa je prepričana, da nobenih ukrepov ne bo in da bo vse ostalo po starem. Če se to zgodi, bomo morali ponovno ugotoviti, da si brez kampanje in izrednih razmer ne moremo zamišljati političnega dela. Kaj smo opravili v nekajmesečni razpravi? Res je, da smo v posameznih republikah že sprejeli prve ukrepe za omilitve socialnih razlik, res je pa tudi, da se proti socialnim razlikam še vedno bojujejo v senci splošnega sumničenja vseh visokih zaslužkov, vseh vikendov in vsega tistega, kar izstopa iz povprečja, ne glede na to, kako je bilo pridobljeno. Ali bo to res pomagalo materialno ogroženim? Ekonomsko in politično pa je najbolj škodljivo, da je pri nas pomembnejše, kdaj se je kdo kaj pregrešil, kot pa, kako se je pregrešil. Prevarje, ki bi zahtevale stroge kazni, ostajajo nekažnovane samo zato, ker so bile storjene v času, ko smo jim pri zanašali; gorje pa tistemu, ki se pregreši v času kakšne politične akcije! Zaradi takšne prakse morajo ljudje, ki so z delom kaj več dosegli, celo skrivati svoj zaslužek, kar našemu gospodarstvu samo škodi.

V boju proti nepravilnim socialnim razlikam je torej čutiti tudi nekaj senčnih strani in demagogije. Na te pojave kaže opozoriti predvsem zato, ker si ne prizadevamo doseči enakosti v revščini, ampak želimo še več ustvariti in še hitreje napredovati. Hitreje pa je mogoče napredovati le na osnovi delitve v korist sposobnejših proizvajalcev, delovnih skupnosti in posameznih družbenih dejavnosti.

V. B.

— Tovariši, jaz sem popoln revež: hiša je ženina, en mercedes hčerin, drugi pa sinov... —
I. ANTIC

Brez pomoči kolektivov ne bi šlo!

Izhodišča srednjeročnega programa razvoja predšolskega in šolskega varstva otrok v Litiji

Do leta 1969 varstvo najmlajših v litijski občini ni doseglo nobenega napredka. Tedaj so imeli en sam, zasilno urejen vrtec, v stari, zasebni hiši. V minulih dveh in pol letih pa so pridobili kar 125 novih mest za vzgojo in varstvo otrok v starosti od dveh do sedem let. Pri tem so sodelovali tudi litijski delovni kolektivi in temeljna skupnost otroškega varstva v tej občini pričakuje, da bodo podjetja tudi v prihodnje pokazala dobro voljo pri nadaljnjem izpopolnjevanju vseh oblik organiziranega varstva najmlajših.

Osnetek srednjeročnega programa razvoja na tem pomembnem področju predvideva med drugim, da bi morali v naslednjih letih dograditi še eno novo, večjo otroško-varstveno ustanovo v Šmartnem, ker sedanja kljub temu, da so jo preuredili in domuje v zadruženem domu, še vedno ne ustreza vsem potrebam. V obratu Šmartno vrhniške industrije usnja je namreč zaposlenih precej delavk-mater z mlajšimi otroki. Seveda pa se v Litiji ogrevajo tudi za to, da bi primerneje uredili varstvo otrok v nekaterih večjih krajevnih skupnostih, predvsem v Kresnicah in Gabrovki.

Osnetek načrta ne bi bil popoln, če bi pozabili na varstvo šolarjev. Za zdaj skorajda nimajo možnosti delovanja šol-

skih varstvenih oddelkov zaradi pomanjkanja prostorov. Z dograditvijo novih učilnic in nekaterih šol pa želijo v Litiji odpreti vsaj pet varstvenih oddelkov, v katerih bi imeli vsaj 160 šolarjev vseh starosti. V zvezi s tem v

Litiji poudarjajo, da temeljna skupnost otroškega varstva s svojimi sredstvi ne bo zmogla predvidenih novogradenj, zato bo tudi v prihodnje potrebno vsestransko sodelovanje delovnih kolektivov. Če bodo ti tudi

vneprej pokazali tolikšno razumevanje za te potrebe, pravzaprav ni nobene bojazni, da ne bi uresničili srednjeročnega programa razvoja predšolskega in šolskega varstva.

—m.—

Že leta 1973 nov vrtec

Tekstilna industrija Otiški vrh posodila 400.000 din, da bo mogoče predvidenim rokom zgraditi novo vzgojno-varstveno ustanovo

Naloge, pred katerimi je dravogradska občinska skupnost na negospodarskem področju, so kar precejšnje. Ker je v občinskem proračunu premalo denarja, da bi lahko pospešeno reševali probleme, so se že pred časom odločili za združevanje sredstev delovnih organizacij. Gospodarstvo je prispevalo denar za gradnjo gasilskih domov, za telovadnico v Dravogradu in za nekatere druge objekte. Pred meseci pa so se na področju krajevnih skupnosti Dravograd odločili za samoprispevek, da bi tako zbrali manjkajoči denar za gradnjo prepotrebne telovadnice in za izgradnjo še ene vzgojno-varstvene ustanove.

Novo vzgojno-varstveno ustanovo, na primer, bi lahko začeli graditi po prvotnih izračunih šele leta 1974, ko bi zagotovili ves potreben denar za gradnjo. Potrebe pa so takšne, da bi bilo treba čimprej zapreti stari vrtec; to terjajo tudi inšpekcije. Prizadevanja, da bi v Dravogradu čimprej prišli do novega otroškega vrta, pa je zdaj podprla

Tekstilna industrija Otiški vrh pri Dravogradu. Sklenili so, da bodo za pet let posodili 400.000 dinarjev, s tem pa omogočili, da dobi Dravograd že leta 1973 novo vzgojno-varstveno ustanovo. V Tekstilni industriji Otiški vrh pri Dravogradu za-

poslujejo v glavnem ženske in zato vedo, kaj pomeni organizirano varstvo otrok za zaposlene matere. Z izgradnjo novega vrta pa bo mogoče sprejeti v varstvo precej več malčkov kot doslej.

(EK)

KOPER

Da bi pokrili tekoče stanovanjske potrebe, bi morali na slovenski obali graditi do leta 1975 letno 600 stanovanj. Take so ocene, do katerih so prišle strokovne službe obalnega sveta, ko so pripravljale srednjeročni programi stanovanjske izgradnje na obali.

Poleg tega je treba upoštevati, da obala za svoj nadaljnji razvoj nima dovolj lastne delovne sile in bo zato priseljevanje na to območje tudi v prihodnje precejšnje. To pa je vsaj delno treba upoštevati tudi pri stanovanjski izgradnji. V kolikšni meri je treba ta element vključiti v načrtovanje stanovanjske izgradnje, je zaenkrat še precejšnja neznanka. Ocene, ki so jih pripravili strokovnjaki obalnega sveta, so le približne, ker so nastale ob precejšnji odsotnosti podatkov iz delovnih organizacij. Natančne načrte stanovanjske izgradnje bo zato možno izdelati šele, ko bodo pripravile svoje srednjeročne programe potreb po stanovanjih tudi delovne organizacije. Te pa z delom kasnije.

Pravica upravljati zadeve in sredstva družbene reprodukcije

Pravica upravljati zadeve in sredstva družbene reprodukcije sodi med tiste pravice, ki so delavcem v združenem delu z ustavo zagotovljene in osebno neodtujljive.

Delavci v temeljni organizaciji združenega dela z odločanjem o delitvi dohodka določajo del sredstev za razširitev materialne osnove dela. Od dohodka za ta namen določena sredstva predstavljajo rezultat minulega dela delavcev v tej organizaciji, pa tudi rezultat skupnega družbenega dela. Ta sredstva so sestavni del skupnih sredstev družbene reprodukcije.

Del dohodka, namenjen ali vložen v razširitev materialne osnove dela, predstavlja torej minulo delo z vidika upravljanja (gospodarjenja) oziroma odločanja o njegovem vlaganju in združevanju ter z vidika pravice do soudeležbe na rezultatih, če ta sredstva delavci TOZD združujejo z delom in sredstvi delavcev v drugih organizacijah (skupna vlaganja, kredit itd.). Obravnavana sredstva pa so po svoji funkciji sredstva družbene reprodukcije, saj se z njimi razširja materialna osnova družbenega dela ne glede na to, ali se vlagajo v isto TOZD, v kateri so bila ustvarjena ali v neko drugo TOZD.

Sredstva, ki jih delavci v TOZD določajo za razširitev materialne osnove dela, predstavljajo tudi razširjanje družbene lastnine, saj ne glede na to, kam bodo naložena, delavci oz. TOZD, ki jih je ustvarila, nimajo nad njimi lastninskih pravic. Organizacije združenega

dela, ki združujejo svoja sredstva, namreč po določenih ustave ne morajo na tej podlagi zasnovati lastninske pravice, za katero je značilna neomejena trajnost, ali si trajno pridobiti drugih pravic v organizaciji združenega dela, ki pri svojem poslovanju ta sredstva uporablja. Omenjeno ustavno določilo enotno varuje družbeno-ekonomski položaj vsakega delavca v združenem delu, ne glede na izvor sredstev za proizvodnjo, na katerih opravlja svoje delo.

Pravica upravljati sredstva družbene reprodukcije se vsebinsko razteza zlasti na naslednje aktivnosti:

— gospodariti s tistim delom sredstev za razširitev materialne podlage dela, ki jih delavci TOZD skladno s svojimi interesi vlagajo v razširitev materialne osnove svojega dela;

— upravljati s preostalim delom teh sredstev skladno z interesi delavcev TOZD, ki so jih ustvarili; delavci združujejo ta del sredstev in svoje delo z delom in sredstvi delavcev v drugih organizacijah zaradi skupnega dela in poslovanja. (V različne oblike združevanja dela in sredstev npr. v podjetje, zavod, združeno podjetje, poslovno združenje, poslovno banko, zavarovalnico.)

Upravljati s sredstvi pa pomeni upravljati tudi z zadevami, ki so jim sredstva za razširitev materialne podlage družbenega dela namenjena. Ker so ta sredstva tudi del sredstev družbene reprodukcije, del družbene lastnine in ker predstavljajo prav ti ustavni po-

stulati temelj samoupravnega položaja delavca v združenem delu, mora biti upravljanje s temi sredstvi uspešno. Ustava zato določa, da se ta sredstva morajo upravljati v skladu z njihovo naravo in namenom. Upravitelji so sredstva dolžni uporabljati gospodarno in to tako, da bo dosežen največji učinek za organizacijo in družbeno skupnost. To ustavno načelo pa se vsebinsko razteza tudi na upravljanje zadev, ki so jim sredstva družbene reprodukcije namenjena.

Sredstva družbene reprodukcije so nov ustavni pojem. Po sprejetju ustavnih dopolnil s celotnim obsegom sredstev, ki jih v naši družbi delavci namenjujejo za reprodukcijo, gospodarijo — upravljajo le delavci v združenem delu, torej v temeljni organizaciji združenega dela. Ustava s tem načelom prepoveduje preteklo odtujevanje dela dohodka TOZD in združevanje tako odtujenih sredstev v skladih družbeno-političnih skupnosti, bank itd. z namenom razširjanja materialne podlage družbenega dela. Vsa družbena sredstva, usmerjena za družbeno reprodukcijo, so stalno v združenem delu in se lahko v procesu družbene reprodukcije vlagajo, združujejo in prelivajo le skladno z interesi delavcev TOZD, ki so jih kot svoje minulo delo vključili v ta proces.

Naj omenimo še to, da se za financiranje določenih nujnih potreb lahko začasno omeji razpolaganje z delom sredstev družbene reprodukcije po ustavi SRS — v primeru nujnih potreb: preprečevanje ali odprava večjih motenj na tržišču, bistveno odstopanje od temeljnih ciljev sprejete gospodarske politike in interesi narodne obrambe) ali predpiše obvezno združevanje dela teh sredstev (ustava SRS: za financiranje z družbenim planom SRS določenih potreb reprodukcije). Omenjeno ustavno določilo, ki predstavlja izjemo od obravnavanega načela, predstavlja tudi edino omejitev pravic delavcev v združenem delu, da upravljajo zadeve in sredstva v celotnem procesu družbene reprodukcije.

PETER TOS

Kmalu več strokovnjakov

● **Gospodarstvo prispeva delež za povečanje prostorskih zmogljivosti srednjega šolstva**

Vse številne analize o kadrovskih potrebah v naši republiki, predvsem za področje gospodarstva prikazujejo velik deficit in neugodno „izrabo“ strokovnjakov na neustreznih delovnih mestih na eni ter odkrivajo velike probleme na področju izobraževanja strokovnih kadrov na drugi strani. Iz tega vzroka bo v naslednjem obdobju potrebno vložiti velike napore v realizacijo v razvojnem programu predvidenih ukrepov za izboljšanje kadrovske strukture zaposlenih ter za povečanje zmogljivosti srednjih strokovnih šol, v katere želimo vključiti, do leta 1975, kar 70% mladih (v starosti od 15–19 let) ter tako v tem petletju usposobiti okoli 80 tisoč strokovnjakov v rednih poklicnih šolah, šolskih centrih, v srednjih strokovnih šolah ter v višjih in visokih šolah. Hkrati predvideva razvojni načrt tudi intenzivnejše izobraževanje že zaposlenih, in sicer od 20 do 30 tisoč oseb na področju poklicnega izobraževanja, 6 do 7 tisoč na področju srednjega strokovnega izobraževanja ter 4 do 5 tisoč oseb na področju višjega in visokošolskega izobraževanja.

Realizacija teh predvidevanj, ki izhajajo iz dejanskih razvojnih potreb, pa bo možna le pod pogojem, če se nemudoma pristopi k razširitvi obstoječih in k izgradnji novih kapacitet srednjih strokovnih šol in pripadajočih domov.

V tej smeri je prav te dni storjen prvi korak, ko je Skupščina SR Slovenije sprejela zakon o dopolnitvi zakona o posebnem računu sredstev SR Slovenije za izravnavanje v gospodarstvu in za pospeševanje nekaterih gospodarskih dejavnosti. Iz teh sredstev bo republika namenila 30 milijonov din kot začetni kapital za povečanje prostorskih zmogljivosti srednjih šol in domov. Ta sredstva predstavljajo dejansko 30% participacijo, medtem ko bodo morale zainteresirane družbeno-politične skupnosti zbrati preostalih 70% sredstev in to najbrž s sklepanjem družbenih dogovorov med temeljnimi organizacijami združenega dela, občinami ter izobraževalnimi skupnostmi. Merila za diferencirani delež republike pri posameznih investicijskih objektih bodo določena z družbenim dogovorom, ki ga sklenejo izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma njen organ, Republiška izobraževalna skupnost, občine in Gospodarska zbornica SR Slovenije. Vsa ta določila so vsebovana v odloku o udeležbi SR Slovenije pri financiranju investicij za povečanje zmogljivosti šol ter domov za izobraževanje strokovnih kadrov v letu 1972, ki ga je sprejel prosvetno-kulturni zbor.

Ta akcija seveda še ne predstavlja trajnejše sistemske rešitve investiranja v srednje šole in sploh financiranja srednjih šol, zato se obenem z začeto akcijo pričinja tudi akcija za izdelavo trajnejšega sistema financiranja ob sočasnem formiranju celotnega organizacijskega sistema našega srednjega šolstva, ki bo pogojeval nujne kvalitetne premike tudi na področju izobraževalne vsebine, ki predstavlja pogoj za racionalnejši potek izobraževalnega procesa. To je tudi osnovni vzrok, zaradi katerega se kategorično zahteva določen višji izobrazbeni nivo učnih kadrov v vseh vrstah šol in šolskih institucij.

Glede na sedanje stanje kapacitet srednjih šol in glede na predvideno povečanje do konca leta 1975 (46.000 sedežev in 11.000 ležišč v domovih), ki bo ustvarjeno predvsem s to akcijo skupščine in njenega izvršnega sveta, lahko ugotovimo, da naše gospodarstvo in njegovi predstavniški organi vodijo pravilno kadrovsko politiko, ki zagotavlja še hitrejši gospodarski in družbeni napredek.

S. PEVEC

Pomniki naše solidarnosti

Kulturni domovi in dvorane na nerazvitih območjih kličejo po obnovi

Nekoč smo rekli: gradimo zadružne domove, potem bo tudi kultura imela svoje prostore. Večina zadružnih pa tudi kulturnih domov širom po Sloveniji je danes v zelo slabem stanju. Izjema so le domovi kulture v nekaterih središčih, pa še ti propadajo, ker ni rednih sredstev za njihovo vzdrževanje. Neustrezni prostori za kulturno dejavnost na kulturno in ekonomsko manj razvitih območjih pogojujejo pogosto tudi zamiranje še tiste amaterske kulturne dejavnosti, ki je nekoč tam bila, pa naj gre za umetniško amatersko delovanje, volontersko knjižničarstvo ali kinematografijo v okviru prosvetnih društev. Nekateri kulturne dejavnosti so tudi odvisne od inventarja v kulturnih domovih, na primer vsa klubska dejavnost, večina domov pa je opremljena zelo borno. Danes, ko si že vsak skuša lepo urediti svoj dom, zanemarjeni domovi kulture gotovo niso vabljivi. Problem torej ni v pomanjkanju vsakršnega prostora za kulturno dejavnost, pač pa v tem, da so ti prostori ali stavbe zanemarjeni, predvsem pa nefunkcionalno urejeni.

Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije podpira akcijo Kulturne skupnosti Slovenije za urejanje kulturnih središč, da bi lahko v te kraje s svojimi programi prišle tudi poklicne kulturne ustanove. Ne v vsakem kraju, pač pa v večjih središčih.

Vendarle pa bi se tudi po manjših krajih morali lotiti usposobitve prostorov za kulturno dejavnost. Poglejmo, kako so se tega lotili v nekaterih manj razvitih občinah severovzhodne Slovenije.

V občini Lendava sta primereno urejeni le dve dvorani, v Lendavi sami in na Hotizi. Temeljna kulturna skupnost si prizadeva postopno urediti kulturne prostore, zato so že letos za obnovo kulturnih domov namenili 52.000 din. Tudi v občini Murska Sobota sta razen v središču urejeni le dve dvorani, v Gornjih Petrovcih in v Bakovcih. Ker so ugotovili, da zamira amaterska dejavnost, je temeljna kulturna skupnost že lani namenila nekaj sredstev za obnovo odrov. Letos pa so pri občinski zvezi kulturno-prosvetnih organizacij ustanovili poseben odbor za ureditev domov in tudi sredstev je letos v ta namen več na razpolago. Uporabili jih bodo najprej za obnovo domov v večjih krajih, kjer je kulturno življenje že bilo razgibano, zdaj pa zamira. V ljutomerski občini je primereno urejena le dvorana v Verzeju. Pred vojno zgrajeni domovi so zanemarjeni, prostori ne-

društev, in prostori glasbene šole. Temeljna kulturna skupnost namerava ustanoviti sklad za obnovo domov, v katerega naj bi se stekala sredstva iz različnih virov. Tudi v ptujski občini ugotavljajo, da neustrezni prostori v mnogih primerih pogojujejo zamiranje kulturnega življenja. V občini Radlje je šest kino dvoran in tri manjše dvorane so potrebne obnove. V občini Slovenske Konjice so prostori urejeni le v Zrečah, kjer sta obnovljena kulturni dom in kinodvorana. Sredstva za obnovo so prispevale gospodarske organizacije tega kraja in Kulturna skupnost Slovenije.

Tolikšna zanemarjenost domov in dvoran, njihova nefunkcionalnost, je rezultat izredno slabega gospodarjenja z družbenim premoženjem. Kot za vse drugo družbeno premoženje bi namreč tudi za kulturne domove morala veljati logika: obveznost vzdrževanja in obnavljanja, da vse skupaj ne bi propadlo, da bi ohranili vsaj to, kar imamo. In to lahko tudi uporabljali! Imamo sicer zakon o obvezni amortizaciji (tudi za kulturne domove!), a žal, v praksi tega zakona ne spoštujemo! Občina Lenart je med redkimi v Sloveniji, kjer je skupščina občine sprejela odlok

o uvedbi amortizacije za kulturne domove.

Ob vsem tem pa se vsiljuje še ena misel. Zakaj bi ljudje iz ekonomsko in kulturno razvitih sredin le s prstom kazali na revščino in kulturno zaostalost nerazvitih območij, govorili le patetično o belih kulturnih lisah in podobnem, ko bi tudi z ljudsko solidarnostjo tu vendarle lahko marsikaj spremenili. Akcija študentov ljubljanske občine Center na Kozjanskem, ki je prav zdaj v teku, bo s strokovnim delom teh mladih ljudi zapustila prenekatero dobro delo (napeljava elektrike, geodetska merjanja na cesti itd.). Ali ne bi bilo mogoče na podoben način pomagati tudi k usposobitvi kulturnih domov na nerazvitih območjih. Že slišim glas, ki ugovarja, češ da so investicije v kulturne prostore potrebne tudi v Ljubljani in še kje, Res je, so potrebne, a ta potreba je na mnogo višji ravni, kot pa kulturni domovi tam, kjer ni nobene poklicne kulturne ustanove, kjer ni mogoče organizirati njihovega gostovanja, kjer zamira nekoč živahna amaterska kulturna dejavnost, kjer ne bo mogoče razstaviti in izposojati tistih knjig, ki jih bo nerazvitim krajem posredovala Kulturna skupnost Slovenije in kjer tudi z amortizacijskimi sredstvi in skromnimi sredstvi temeljnih kulturnih skupnosti (zaradi nerazvitosti trgovin je sredstev od prometnega davka manj), še dolgo ne bodo mogli usposobiti starih domov kulture. Pomoč v delu, v tem primeru strokovnem delu, je prišla sicer že nekako iz mode.

Tudi za opremo kulturnih dvoran in domov bi bogatejši kraji lahko včasih kaj storili, prispevali, ko sami obnavljajo dvorane, iz katerih pa bi lahko še marsikaj bilo za rabo. Akcija Mestnega gledališča ljubljanskega, ki je s svojimi starimi stoli iz dvoran in nekaj tehnične opreme pomagalo k obnovitvi Doma Svobode Vič, je dokaz, kako zelo lahko koristi drugemu še marsikaj, kar so nekje zavrgli. Zakaj ne bi torej ljudje iz bogatejših krajev tudi na tak način postavili kakšen pomnik ljudske solidarnosti. Potrebna je le pobuda in pravo razumevanje težkega položaja drugih, pa seveda akcija. Tudi to bi lahko bila kulturna akcija. Kajti, če bi uspeli vsaj kolikor toliko usposobiti prostore za kulturno dejavnost na nerazvitih območjih, bi kasneje lahko tudi bolj pogosto tja posredovali več raznih kulturnih prireditvev, kar pa je danes marsikje nemogoče.

SONJA GAŠPERŠIČ

Razstava Božidarja Jakca

V Umetnostni galeriji Maribora je bila 7. julija odprta velika retrospektivna grafična razstava akademskega slikarja Božidarja Jakca. Pokrovitelji razstave so Skupščina občine Maribor, Občinski sindikalni svet in konferenca SZDL v Mariboru.

V ponedeljek, 24. julija, je slikar obiskal Občinski sindikalni svet v Mariboru, kjer se je s člani sveta pogovarjal o svojem delu, pa tudi o svojem slikarskem delovanju med NOB, svojih srečanjih z maršalom Titom itd. Razgovor s priznanim slikarjem je bil za sindikalne delavce Maribora prijetno doživetje.

Razstava Božidarja Jakca bo odprta do 15. septembra 1972 in pričakujejo, da si jo bo ogledalo veliko Mariborčanov in tudi prebivalcev iz sosednjih občin severovzhodne Slovenije.

Obljuba dela dolg

Hrastniška občinska skupščina je seznanila občane in delovne kolektive o uspehu polletnega zbiranja sredstev za nove učilnice in kopalnice

Konec junija je poteklo pol leta, odkar hrastniški občani vplačujejo samoprispevek za dograditev 12 novih učilnic na šoli na Logu in za novo pokrito kopalnice. V ta sklad prispevajo tudi delovni kolektivi. V šestih mesecih so občani zbrali za te namene pol milijona din, delovne organizacije pa 526.000 din.

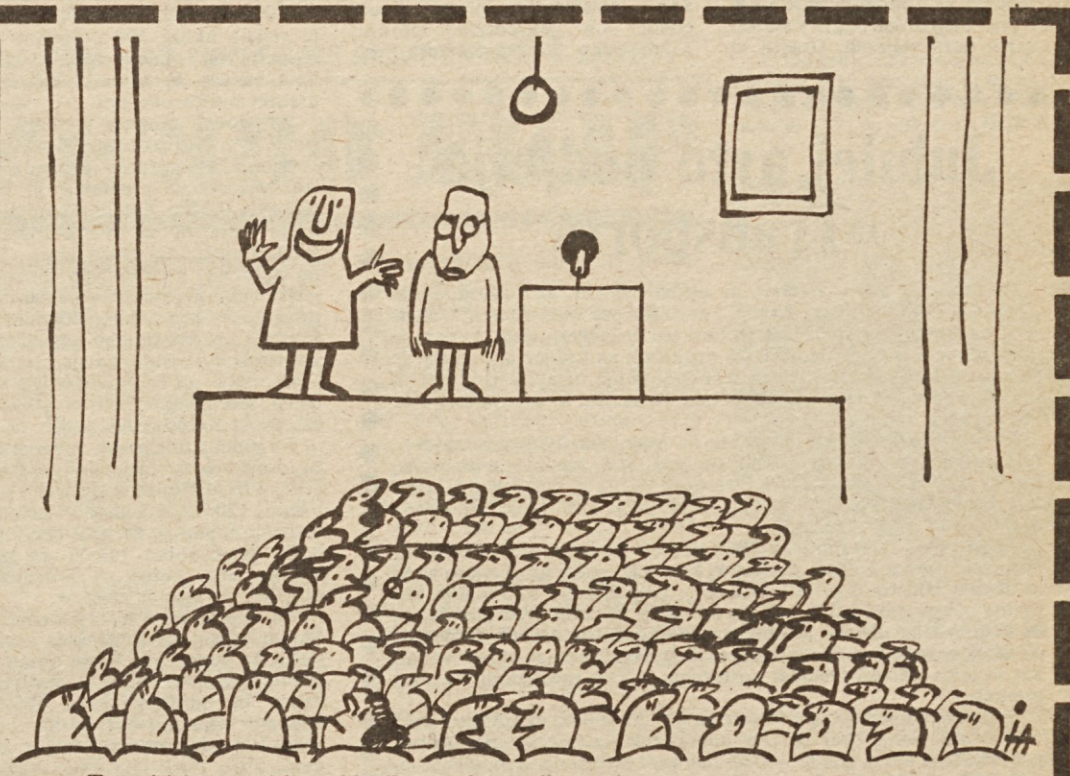
Sredstva dotekajo v okviru predvidevanj in so od občanov celo nekoliko večja, kar je nedvomno rezultat nekoliko višjih osebnih dohodkov zaposlenih. Zanimivo je, da je v sklad prispeval tudi občan, ki je zaposlen v tujini, in sicer 402 din. V naslednjem obdobju, vse do leta 1976 bodo v Hrastniku zbrali s samoprispevkom občanov 4 milijone 766.000 din, od delovnih kolektivov pa 4 milijone 281.000 din. Za dograditev 12 novih učilnic in novega kopalnice pa znaša predračunska vrednost 10 milijonov 249.000 din. Razliko v višini 1 milijon 202.000 din bo občinska skupščina, kot investitor, pokrila iz sklada za negospodarske investicije, kamor so prispevali delovni kolektivi do leta 1971.

Občinska skupščina je sprejela sklep, da bo vsake pol leta seznanjala občane in delovne kolektive, kako poteka zbiranje prispevkov, ker želi, da bi vsi

imeli natančen vpogled v to in da bi hkrati tudi vsi vedeli, kako potekajo dela za izboljšanje vzgoje in izobraževanja, kot tudi za telesno kulturo šol-

larjev in rekreacijo občanov. Novo kopalnice bo namreč zaprto, tako da bo uporabno v vsakem letnem času in bo na voljo tudi vsem odraslim.

-m-

— Tovariši in tovarišice, sklenil sem, da omejim osebno potrošnjo, zato bo danes namesto mene govoril tovariš Ogrizelj... — I. ANTIC

MILIVOJ VRABEC

MILIVOJ VRABEC
kovinska galanterija,
svetila

61001 Ljubljana

Petkovškovo nabrežje 47
telefon 314-367, p. p. 331

- Svetila, lestenice vseh vrst in barv izdeluje in prodaja po nizkih cenah.
- Pri nas kupljene lestenice po želji tudi montiramo na domu.

V celjski Tovarni tehtnic in finomehanike LIBELI načrtno skrbijo za svoj kader že več kot sedem let. Ker so potrebe po ključavničarjih-izdelovalcih tehtnic iz dneva v dan večje in ker si tega znanja ne pridobijo ključavničarji v rednih šolah, je podjetje pred osmimi leti ustanovilo svoj vajenski oddelek, katerega vodi član kolektiva — inštruktor Alojz KOROSEC. Skupaj s svojim pomočnikom Francem VERDELOM skrbita za mlade učence, ki jih je bilo letos 26. Na posnetku od leve proti desni: Alojz Korošec, vodja oddelka, Franc Verdel in eden bodočih ključavničarjev celjske LIBELE. J. KUZMA

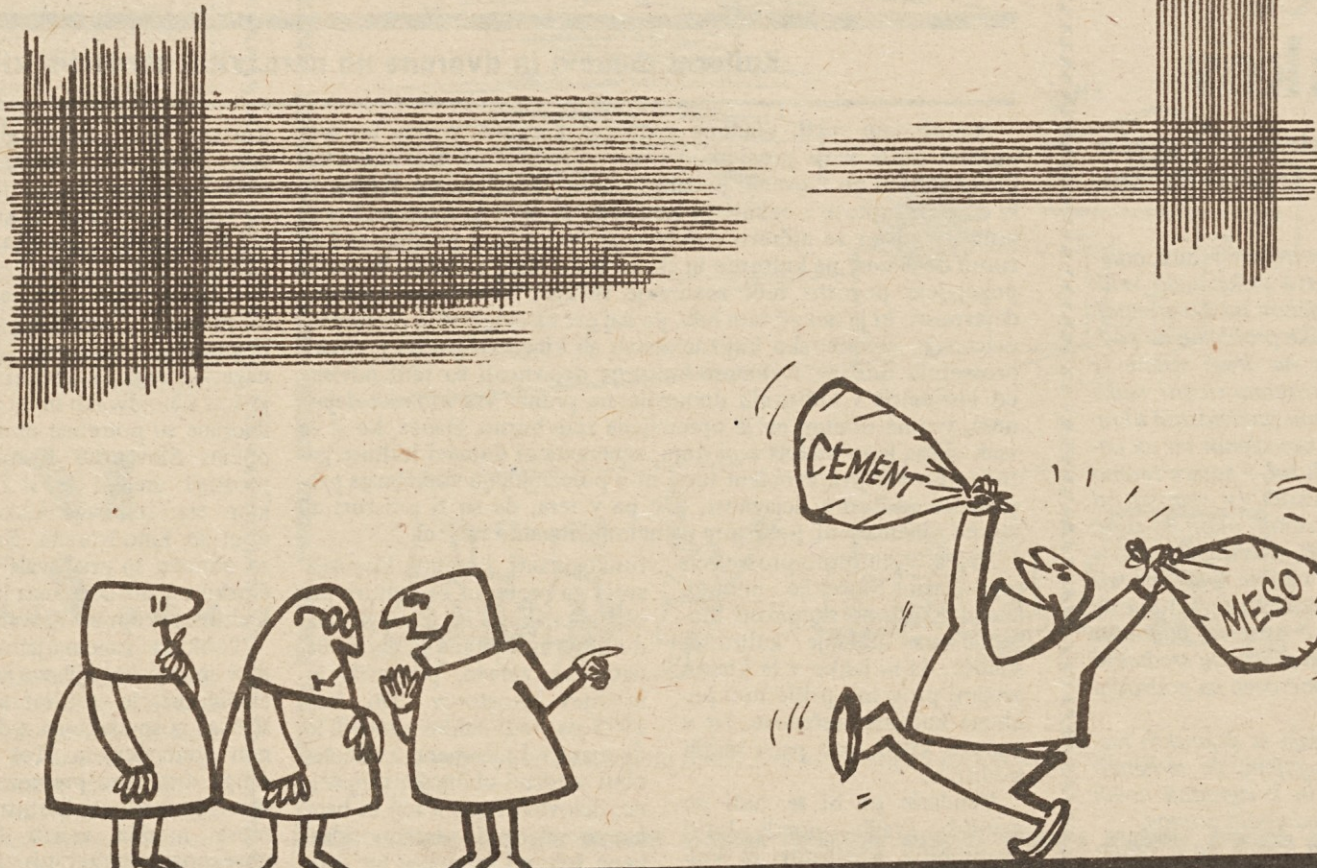
Krize še ne bo konec

Za uvoz cementa bomo letos porabili znatna devizna sredstva, za uređitev domače cementne industrije pa nam je žal vsakršnih sredstev

Kolektiv trboveljske cementarne je prvo polletje končal s precejšnjo izgubo, ki je zlepa ne bo mogel nadoknaditi. Dovolj je, če povemo, da v tem podjetju že nekaj mesecev ugotavljajo, da je njihova lastna proizvodna cena za tono cementa višja, kot prodajna. Med poglavitnimi razlogi za dražjo proizvodnjo štejejo v cementarni povečanje cen surovin, reprodukcijskega materiala in električne energije. Kolektiv bo moral ta mesec vmiti prvi obrok posojila za modernizacijo, nima pa niti toliko ostanka dohodka, da bi poravnal nekatere družbene obveznosti. Osebnih dohodkov v podjetju so že med najnižjimi v Trbovljah in kolektiv se vprašuje, dokleje se bo moral odrekat plačevanju za svoje delo po sprejetih merilih samoupravnega sporazuma o usmerjanju delitve dohodka.

Cementarna seveda ne bo mogla plačati prvega obroka najetega posojila, imela pa bo tudi v drugem polletju poslovno izgubo, če ji zvezni organi ne bodo dovolili zvišanja cen. Nova peč še ne obratuje s polno zmogljivostjo, pa tudi kasneje, ko bo in ko bodo v podjetju znatno povečali obseg gospodarjenja, se njihovi pogoji poslovanja ne bodo bistveno izboljšali, če bodo ostale sedanje cene nespremenjene. Pod takšnimi pogoji pa seveda niti niso zainteresirani za nadaljnjo modernizacijo, predvsem starih peči, ko pa vedno, da eventualnih rovin posojil ne bodo mogli vrniti. Cementa pa nam bo seveda ne samo letos, marveč še tudi naslednja leta občutno primanjkovalo in zanj bomo morali še vedno trošiti dragocena devizna sredstva.

-m-

— Francelj je dobil glavno premijo na loteriji: vrečo cementa in vrečo mesa... — I. ANTIČ

Da bi bila javnost prav obveščena

Kje so vzroki za to, da Zasavski rudniki v drugem polletju ne dobavljajo več premoga ljubljanskemu železniškemu transportnemu podjetju

Naši premogovniki so bili redka izjema, ko so lani pred ponovno ali podaljšano zamrznitvijo dobili dovoljenje od zveznega zavoda za cene, da podražijo premog za 20 %. Pogoji, ki ga je takrat postavil zvezni urad za cene, je bil samo ta, da morajo premogovniki dobiti soglasje od termoelektrarn in železnic za povišanje cen premoga.

Zasavski rudniki so se brez večjih težav sporazumeli za podražitev premoga s termoelektrarno, združenemu železniško transportnemu podjetju v Ljubljani pa ni pristalo v to. Vse-skozi je zasavskim premogovnikom sporočalo, da tega ne morejo storiti, ker so tudi cene njihovih storitev zamrznjene; prevozi blaga in potniški promet. Mimogrede povedano, v tem času se je podražila električna energija in tudi železnica jo je bila prisiljena plačevati po novem, ne da bi imela kakršne koli možnosti za ugovor. Ne glede na to pa so železniška transportna podjetja v Mariboru, Postojni in Novi Gorici letos že priznavala višje cene za dobavljen

premog in Zasavja in ga že tudi začela plačevati, čeprav seveda s precejšnjo zamudo. Kljub temu, da združeno železniško transportno podjetje za letos ni obnovilo pogodbe z zasavskimi premogovniki o dobavi tega goriva, pa so jim zasavski rudarji samo v prvem polletju dobavili nad 25.000 ton premoga, s čimer je ta kolektiv pokazal dobro voljo, pa čeprav mu tudi železnica ni pravočasno plačevala računov, saj mu je prav zdaj še vedno dolžna skoraj dva in pol milijona din.

Tega dne letos pa so zasavski premogovniki prejeli od združenega železniškega transportnega podjetja v Ljubljani sporočilo, da jim od 1. julija dalje priznavajo 15 % povišanje cen za dobavljene količine premoga. Hkrati so sporočili, da za povračilo razlike, nastale za dobave premoga v času od lanskega novembra pa do konca letošnjega junija ne odobravajo višjih cen. Razumljivo je, da zasavski premogovniki niso mogli pristati na to odločitev združenega železniškega transportnega podjetja,

saj je bilo v popolnem nasprotju z njihovim letošnjim finančnim načrtom in bi izguba tega denarja prizadela letošnje gospodarjenje kolektiva. Še bolj pa je sodu izšlo dno sporočilo združenega železniškega transportnega podjetja, da če zasavski premogovniki ne bodo pristali na to, jim bo železnica prenehala dobavljati vagonne za nakladanje premoga za vse druge odjemalce, skratka, da jim bodo ustavili prevoz premoga po železnici za vse druge kupce.

Kolektiv zasavskih premogovnikov je to odločitev železnice sprejel z upravičenim negotovanjem in je nanj ostro reagiral. To še tem bolj, ker so železnice dejansko že začele izvajati to svojo odločitev. 17. tega meseca so dobavili na trboveljsko separacijo vagonov samo za odvoz 1157 ton, namesto za 1600 ton. Dan kasneje namesto za 1560 samo za 994 ton. Manj vagonov so prejeli tudi na zagorski separaciji. Ob tem pa je treba povedati, da zasavski premogovniki vsako leto sklenejo z združenim železniškim transportnim podjetjem posebno pogodbo za dostavo vagonov, ki v nobenem primeru ni vezana na dobave premoga železnici.

Kolektiv zasavskih premogovnikov je prav tako zelo prizadelo sporočilo združenega železniškega transportnega podjetja v Ljubljani slovenski javnosti, da bo moralo zaradi enostranske ukinitve dobave zasavskega premoga omejiti in celo ustaviti prevoze blaga za vse druge naročnike, ker bodo morali ugasiti peči na parnih lokomotivah, ker so te prirejene na mešanice črnega in rjavega premoga. Najlaže je naprtiti krivdo za to kolektivu zasavskih rudarjev, obenem pa pozabiti, da zvezni urad za cene nikoli ne bi pristal na podražitev premoga, če zvezni organi ne bi poznali izredno težkih materialnih razmer nekaterih naših premogovnikov. Ali je še sploh potreben kakršen koli komentar k podatku, da bodo v zasavskih rudnikih letos imeli za polovico manjši ostanek dohodka, kot lani in to kljub temu, da so že v prvem polletju povečali storilnost v jamah za skoraj 4 % in je že na srednjeevropskem povprečju. Zasavski rudarji verjamejo železnici, da ni v zavirljivem materialnem položaju, toda železnica mora verjeti tudi njim, da gospodarijo na meji ekonomičnosti, kljub temu, da so storiili vse za izboljšanje svojega finančnega položaja.

M. V.

Na 10 cicero

LENART V SLOVENSKIH GORICAH

Prejšnji teden so začeli graditi največji industrijski objekt sredi Slovenskih goric. To je novi dislocirani obrat mariborske livarne, v katerem bodo izdelovali aluminijaste radiatorje. Najprej bodo na vrsti obsežna zemeljska in druga pripravljala dela, nato pa bodo nadaljevali z montažo proizvodnih dvoran, v katerih bodo vlivali in obdelovali radiatorje. Računajo, da bodo še letos pričeli s proizvodnjo, v prvi fazi pa bodo zaposlili okrog 150 delavcev.

Razen tega pa so minuli teden pričeli v Lenartu graditi še nov obrat za proizvodnjo ženske konfekcije. Predsednik občinske skupščine Lenart Franjo Muršec je ob Kraigherjevi cesti položil temeljni kamen za proizvodno dvorano obrata ženske konfekcije, ki bo delal v okviru komunalnega stanovanjskega podjetja Lenart v sodelovanju s tovarno PIK iz Maribora. Tudi v tem obratu bo našlo delo približno 150 delavcev, zgradili pa ga bodo do konca oktobra letos. Nova proizvodna dvorana bo merila približno 500 kvadratnih metrov, po prvih izračunih pa bo veljala skupaj z opremo okrog 1.400.000 dinarjev.

Za Lenart pomeni začetek gradnje brez dvoma velik dogodek, saj bo nova industrija precej pripomogla h gospodarskemu razvoju občine.

D. P.

SLOVENJ GRADEC

Zadnjo soboto so v Tovarni usnja Slovenj Gradec slavili zaključek del druge faze izgradnje obrata za proizvodnjo gumirane žime. Nove zmogljivosti tega obrata bodo omogočile, da se bo še za enkrat povečala proizvodnja avtomobilskih sedežev, ki jih v pretežni meri izvažajo.

V slovenjgraški Tovarni usnja pa se pripravljajo na to, da bi skupaj z največjim proizvajalcem gumirane žime — zahodnonemško tovarno NAUE — postavili v središču Mišlinjske doline še eno tovarno gumirane žime, v kateri bi letno lahko izdelali 2.000 ton tega proizvoda. Veliko pa si obetajo tudi od izgradnje tovarne plastičnih folij, ki bo pomembna tudi sicer za nadaljnji razvoj gospodarstva na Koroskem.

Na slovesnosti kolektiva je 13 članov delovne skupnosti Tovarne usnja dobilo za dolgotrajno in požrtvovalno delo odlikovanja predsednika Tita, 75 delavcev pa priznanja in nagrade kolektiva.

-an-

ŠMARTNO OB PAKI

Podjetje „Vino“ v Smartnem ob Paki je v zadnjem času pridobilo novo sodobno opremljeno vinsko klet za 45 vagonov vina. Klet so zgradili deloma iz stare kleti deloma pa v podaljški skladišča. V njej pa so betonske cisterne s stekleno prevleko.

Razširitev kleti so narekovele povečane potrebe, kajti podjetje se je v zadnjih letih močno razširilo na tržišču. Pred kratkim pa so asortiment povečali še za dve vrsti vin, z burgundcem iz vinorodnega območja Poreča in s sauvignonom, ki so mu nadeli ime „zeleno zlato“.

M. B.

NOVA VALJARNA

Novi obrat štorske železarne je ob celjskem občinskem prazniku odprl najstarejši valjar v kolektivu, Martin Lubej

Minuli teden so ob prazniku celjske občine in v spomin na ustanovitev prve celjske čete odprli v štorski železarni novo valjarno. Graditi so

jo začeli že leta 1963, gradnjo pa so zavirali spremenjeni pogoji financiranja ob gospodarski reformi. Kljub temu štorski železarji niso

obupali. Valjarna, ki bo dajala 100.000 ton valjanih izdelkov letno, je veljala okrog 108 milijonov dinarjev. Proizvodna dvorana je dolga 410 metrov in ima 28.260 kvadratnih metrov površine.

Proizvodni program v novi valjarni je prilagojen specifičnim potrebam. Univerzalnost omogoča hitro menjavanje programa in prilaganje tržišču. Kvalitetni program pa je usmerjen na srednje legirana jekla. Pretežni del proizvodnje, skoraj polovico, predstavljajo vzmetna jekla. Tako so postale Štore največji proizvajalec tega jekla v Jugoslaviji. Četrtnina proizvodnje bo odpadla na konstrukcijska jekla. Druga četrtnina proizvodnje pa bo predstavljala valjanje specialnega jekla za potrebe elektro in motorne industrije.

Ob polni zmogljivosti valjarne bo ta obrat dajal, računajoč sedanje cene, 320 milijonov realizacije s približno 120 zaposlenimi v treh izmenah. S polno zmogljivostjo pa bodo predvidoma pričeli že prihodnje leto. Letos pa načrtujejo 60.000 ton valjanih izdelkov.

Ob valjarni raste nova jeklarna. V Štoreh upajo, da bodo dela v njej stekla že konec leta. S tem obratom in dokončanjem obrata za obdelavo valjev in odlitkov ter z rekonstrukcijo valjarne v stari železarni bo zaključen program investicij v začetni fazi. Naslednja faza razvoja železarne v Štoreh pa bo temeljila na čimvišji stopnji predelave in obdelave lastnih izdelkov.

M. BRECL

Jubilej avto podjetja »Transport«

Praznovanje dneva šoferjev in avtomehaničarjev so v avtopodjetju „TRANSPORT“ v Ilirski Bistrici povežali s praznovanjem 25. obletnice ustanovitve podjetja. Na svečani seji delavskega sveta, ki so se je udeležili tudi mnogi predstavniki poslovnih partnerjev iz Jugoslavije in inozemstva, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine, so nagradili tudi člane kolektiva, ki so v podjetju že 25, 20, 15 in 10 let.

Podjetje „TRANSPORT“ je bilo — sicer pod drugim imenom — ustanovljeno leta 1947. Takrat so imeli štiri tovarne avtomobile, osebni avto in motorno kolo. Prva nova vozila so lahko kupili šele v letu 1958. Takrat pa je podjetje razširilo svoje poslovanje tudi na vso Jugoslavijo.

Obdobje od leta 1962 do 1965 pomeni obdobje specializacije za cisternski prevoz naftnih derivatov, ki se kar naprej širi. Lani so imeli že skupaj 100 vozil in 101 prikolico, prepeljali pa so 776.498 ton tovara in ustvarili 62.026.718 din dohodka. Ze letos predvidevajo, da bodo prevozile njihove avtocisterne 880.000 ton naftnih derivatov, ali 10 % celotne jugoslovanske potrošnje. Posebej pa so še zadovoljni, ker so letos razširili predmet poslovanja tudi na mednarodni tovorni promet.

V programu nadaljnjega razvoja imajo tudi prevoz drugih kemikalij v tekočem stanju, kar jim bo odprlo pot na tuje in prineslo več prepotrebni deviz. Razširili pa bi radi tudi avtomehanične delavnice, v katerih bi popravljali avtocisterne in ustanovili servis za osebna vozila.

J. V.

Ime in priimek Naslov Podpis

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Vsak novi naročnik potrdi zbiralcu naročnikov s podpisom svoj pristane in sam vplača naročnino za 12 mesecev na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991.

Ime, priimek in točen naslov zbiralca naročnikov:

NAROČILNICA ZA NOVE NAROČNIKE

Naročam Delavska enotnost

Ime in priimek:

Točen naslov:

Naročnino za 12 mesecev v znesku 26.- din bom poravnal na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991.

V tej zasavski občini so pripravili nekatera izhodišča za izboljšanje telesnovzgojne in športne ter rekreacijske dejavnosti v prihodnjem obdobju. Poudarek je tako na vsestranskem delovanju šolskih športnih društev in razvijanju akcije trim, kot tudi na množičnosti športnega udejstvovanja.

Občinska zveza za telesno kulturo predlaga, naj bi se letos poskusno uvedli v enem izmed podjetij tako imenovani aktivni odmor med rednim delovnim časom. Izvajali bi ga daljši čas, k sodelovanju bi seveda povabili celoten kolektiv, izkušnje pa bi kasneje prenesli na vsa podjetja. Rekreaciji

SKRB ZA MLADE IN ODRASLE

● Ob osnutku srednjeročnega programa razvoja telesne kulture v Litiji

zaposlenih ljudi bodo izkazali večjo pozornost tudi s tem, da bodo pospešili akcijo „trim“ in da bi se vsakoletnih delavskih sindikalnih športnih iger udeležilo čedalje več ljudi, tudi starejših proizvajalcev.

V naslednjih letih bi morali v Litiji urediti vrsto športnih in telesnovzgojnih objektov. V zvezi s tem zlasti poudarjajo pomen dograditve večjega kopališča, za katero že imajo načrte, zdaj pa bi se morali lotiti zbiranja sredstev zanj. Plavanje so na občinski zvezi za telesno kulturo uvrstili med pomembnejše sestavine stalnega športnega in telesnovzgojnega ter rekreacijskega udejstvovanja. Ugotavljajo še, da zdaj več kot polovica šolarjev ne zna plavati, z dograditvijo novega kopališča pa bi lahko naučili te koristne spretnosti vse učence in dijake.

Menijo tudi, da bi morala akcija za nadaljnje urejanje igrišč in objektov potekati v okviru krajevnih skupnosti, ki bodo v prihodnje imele vse večjo družbeno vlogo in zadovoljevale še širše potrebe ljudi, ne samo nekatere, pač pa tudi kulturne, socialne in športne. Vse to pa naj bi povezovala in usmerjala novoustanovljena in telesnovzgojna skupnost.

-m-

DELAJSKO-ŠPORTNE IGRE POSTOJSKE OBČINE ŽE KONČANE

»Kras« spet prvi!

V Postojni so se te dni končale letošnje delavsko športne igre. Sodelovalo je več kot 140 ekip z 700 tekmovalci iz 25 sindikalnih organizacij. Tekmovanja so potekala v osmih disciplinah, vodili pa so jih športni klubi. Največje zanimanje je bilo za kegljanje, kjer je nastopilo preko 200 tekmovalcev. Poglejmo rezultate!

V šahu je pri ekipah zmagal HGP Kras Postojna, drugo in tretje mesto pa delita moštvi Transauta in Skupščine občine Postojna. Pri posameznikih je bil najuspešnejši Stefančič iz Stanovanjskega podjetja.

V konkurenci moških ekip v kegljanju je zmagal HGP Kras pred Nanosom in SGP Gradnje, pri ženskih ekipah pa HGP Kras pred SGP Gradnje in Nanosom. Med posamezniki je največ kegljev podrl Magajna

(Avtopromet Postojna), med tekmovalkami pa Čepirlova (Javor, Pivka).

Strelci HGP Kras so pustili za seboj ekipi LIV Postojna in Gozdnega gospodarstva-obrat Postojna, medtem ko so v ekipnem tekmovanju žensk najbolje zadevale v tarčo strelke iz SDK Postojna. Naslednji mesti v tej konkurenci sta pripadli HGP Kras in SGP Gradnje. Med posamezniki je bil najuspešnejši Bajc, med posamezniki pa Vrečkova (oba HGP Kras).

V namiznem tenisu je v konkurenci moških zmagal Javor iz Pivke pred ZTP Postojna in Nanosom, pri ženskah pa se najbolje odrezale „prosvetne delavke“, takoj za njimi pa sta se uvrstili ekipi SGP Gradnje in Nanosa.

„Prosvetni delavci“ so na tekme poslali najboljšo odbojgarsko ekipo. Drugo in tretje mesto v tej panogi sta osvojila ZTP Postojna in LIV. Pri ženskah pa je bila najuspešnejša ekipa Perutninarskega kombinata Pivka pred HGP Kras in „prosvetnimi delavkami“.

Tudi v košarki si je HGP Kras priboril še eno odličje, saj je „ušel“ „prosvetnim delavcem“ in Nanosu. V malem nogometu je zmagal ZTP Postojna pred Perutninarskim kombinatom Pivka in Nanosom. Najboljše balinarje pa je imelo SGP Gradnje. Naslednji dve mesti sta pripadli Javorju iz Pivke in moštvi ZTP Postojna.

Veliki prehodni pokal za najboljši uspeh v vseh panogah, ki so ga doslej po dvakrat osvojili športniki Nanosa in LIV, po enkrat pa HGP Kras

Ženska ekipa HGP Kras, ki je osvojila II. mesto v odbojki

in ZTP Postojna, so letos premočno osvojili delavci HGP Kras z 52 točkami. SGP Gradnje jih je zbralo 32, Nanos 31, „prosvetni delavci“ 29, ZTP Postojna 26 točk itd.

EDVARD PROGAR

T. GORŠIČ

V prvih poletnih dneh ali na začetku jeseni nas v gorah lahko preseneti sneg. Smo računali z njim, se temu primerno opremili in oblekli? Če temu ni tako in bi vseeno trmasto rinili na turo, ki ji s kondicijo in opremo nismo kos, ni zanesljivo, da bi se zdravi in nepoškodovani ter brez tuje pomoči vrtili domov. Na našem posnetku: spomin na vzpon na Veliki vrh v Košuti v prvi polovici lanskega oktobra; v sredini vzhodni greben Begunjsčice, zadaj skrajno levo – Triglavsko pogorje

ZA TISTE, KI BODO ZA KONEC TEDNA ALI NA DOPUST ODŠLI MED VRŠACE, NA KAMNITE PLANINSKE STEZICE IN NA SKALNATE STRMINE

Napotki za poletno pot v gore

Življenje nas je Slovence obdarilo z lepo in vabljivo deželico, posejano z gorami, razpeto med ravnine, sinji Jadran in sive gorske očake. Nič čudnega torej, če nas v času dopustov zvabi gorska narava na dan ali dva, pa tudi za kak teden med vršace, na kamnite planinske stezice in skalnate strmine.

Kaj si moramo zapomniti, na kaj pomisliti, predno odidemo z doma?

Cilj izberemo svojemu znanju, močem, izkušnjam, času in zmogljivosti primerno. Po istem načelu izbiramo tudi popotne tovariše. Bolni naj ostanejo doma, popotovanje prilagodimo sposobnostim najslabšega v svoji sredini.

Pot natanko premislimo, izberemo smer vzpona in povratka, o čemer obvestimo domače in znance. Ko nas pot vodi mimo planinskih domov in koč, se vpišemo v spominsko knjigo, navedemo od kod prihajamo in kam smo namenjeni. Naš vpis na vrhu ni namenjen bahanju, ampak obveščnosti tistih, ki pridejo za nami.

Če se pripravljamo slabo vreme, ob neugodni vremenski napovedi ostanimo raje doma. V nalivu, med strelo in bliskom ne zapuščajmo zavetišča. Bolje je zamuditi službo, kot pa si na-

kopati prehlad ali celo izgubiti življenje.

V gorah sledimo zaznamovanim potem. Markacija skrbi za našo varnost. Če zaidemo ali izgubimo pot, se ustavimo, razmislimo in po možnosti vrnemo nazaj na stezo. Ne vdajamo se paniki; če si ne znamo pomagati drugače, počakajmo na ljudi, ki pridejo za nami. Na obljudenih poteh je vedno kdo pri roki, da nam pomaga.

V skrajnem primeru, če ne znamo naprej in če nas zajame megla, se ustavimo, poiščemo

varen prikladen prostor ter tam počakamo, če je treba prek noči. To je bolje, kot tavati po neznanem svetu brez razgleda, ko nas lahko ugonobi skrita globina. Noč prebijemo dobro napravljeni, zavarujemo se s polivinilom ali podobnim zaščitnim sredstvom. Poskrbimo pa zlasti, da si opomoremo z izdatnim prigrizkom. Močna hraniva iz železne rezerve so kot nalašč. Če je pri roki topla pijača – toliko bolje. Noči v gorah so hladne, zato poskrbimo, da se ne prehladimo ali celo ohladimo pod normalno

telesno temperaturo. To je zlasti nevarno, če smo mokri, zato se vselej tudi preoblečimo in skrbimo, da nam bo toplo.

Po poteh ne trgajmo cvetja, lazenje za planikami je lahko celo usodno. Ne rušimo kamenja in skal, da ne pobijemo tistih, ki so za nami. Ne razsajamo in kričimo, ponoči ne svetimo z lučjo brez potrebe in ne dajamo znamenj, da ne vzbudimo preplaha med reševalci v dolini.

Hranimo se kolikor mogoče po kočah in domovih, telesu najbolj prija hrana, kakršne smo navajeni: lahka, kuhana, ne preobilna. V nahrbtniku naj bo le železna rezerva, močna energetska hrana, vendar ne preobilna, da ne vlačimo s seboj nepotrebne teže.

Skrbimo tudi za nadomestno perilo. Rokavice in lahka perlonka zaščitna obleka, vžigalice, pomožna vrstica naj bodo stalno v nahrbtniku. Zraven sodijo volnene nogavice, lahek pulover, vrečka s prvo pomočjo, sveča, žepna svetilka. Kos trdnega polivinila, površine

SLOVENSKA BISTRICA

Žene, telovadba in TRIM

Ze nekaj tednov se vsak ponedeljek v večernih urah zbere na lastno pobudo v telovadnici TVD Partizan Slovenska Bistrica po 40 do 50 žena v starosti od 17 do 50 let.

Njihov osnovni namen je sprostiti se po napornem tednu, po delu v delovnih organizacijah, šolskih klopih ali domačem gospodinjstvu. Mnoge med njimi v enem samem dnevu združujejo delo v tovarni, popoldanski pouk in nazadnje še domača gospodinjstva opravila. Kljub temu pa vsak ponedeljek obiščejo za dve uri, kolikor časa je za njihovo rekreacijo odmerilo vodstvo TVD Partizan Slovenska Bistrica, telovadnico, da bi vsaj nekaj trenutkov preživeli v sproščnem vzdušju vstran od vsakodnevnih skrbi.

Kljub temu, da se žene prostovoljno odločajo za takšno obliko rekreacije, pa poteka njihova telesna aktivnost v okviru točno določenega programa, ki vključuje obvezne in proste vaje in razne športne igre. Po večkratnem obisku telovadnice pa se sedaj mnoge že dokaj uspešno „poskušajo“ tudi na zahtevnejših telovadnih orodjih. Nad njimi že od vsega začetka bdi Vera Fermevc, ki je tudi bila med prvimi pobudnicami, da bi v Slovenski Bistrici končno enkrat poskrbeli tudi za telesno vzgojo in telovadbo za ženske.

Povedati še velja, da se na račun obiskov v telovadnici TVD Partizan

1,5 x 1,5 m utegne biti zlata vreden, če nas zaloti dež ali med zasilnim bivačkom. Kompas in piščalka sta prav tako zelo koristna pripomočka, bodisi za orientacijo, bodisi za klic v sili, saj nam glas hitro odpove, s piščalko pa nas brez posebne muke slišijo dlje in bolje.

Vodo po poti pustimo pri miru, ne pijmo brez potrebe, ne nacejajmo se. To bremeni srce in telo, odžeja pa nikoli. Še najboljše je slana juha, grenka kava ali čaj.

In končno še vzponi. Na vrhove ne bezljamo, pameten tempo je 300 do 400 m višinske razlike na uro, spotoma večkrat počivamo. Takrat poglodamo suho slivo, nekaj rozin, drobir prepečenca. Če smo z otroki, je počitek obvezen; pol hoje – pol počitka. Z mladino so počitki redkejši, vendar prav tako obvezni.

Počitek izkoristimo tudi za razgledovanje in pomenek. To je končno tudi vzrok, zavoljo katerega hodimo v gore. Pa mnogo užitek in srečno pot! Inž. PAVLE ŠEGULA

v Slovenski Bistrici tudi med takojšnjimi ženami povečuje zanimanje za TRIM. Če bo število interesentk še naraščalo, kakor se je n. pr. stopnjevalo doslej, jih bodo

morali uvrstiti v dve skupini, obenem pa poskrbeti za to, da bi jim bila telovadnica na voljo vsaj po dvakrat na teden.

VIKTOR HORVAT

PO PRVEM DELU SINDIKALNIH ŠPORTNIH IGER V CELJU

ŽE 380 EKIP

Analiza uspehov posameznih kolektivov ter statistična obdelava kazalcev množičnosti udeležbe na letošnjih sindikalnih športnih igrah v Celju (po prvem, pomladanskem delu med člani vodi EMO, med starejšimi člani AERO in INGRAD med članicami) razkriva toliko zanimivih podatkov, da velja o njih spregovoriti nekaj več.

Na letošnjih igrah je npr. prvič nastopilo 12 novih ekip, zlasti iz vrst šolstva. Tako tekmuje že 64 ali polovica vseh delovnih organizacij v Celju. Če pa upoštevamo, da nekateri manjši kolektivi nastopajo združeno, ugotovimo, da sta na sindikalnih igrah tako ali drugače zastopani nad dve tretjini delov-

nih organizacij. Zato ne preseñeča, da je že v prvem delu iger nastopilo toliko ekip kot lani v celem letu – skupaj 380.

Ob vsem napredku, ki smo ga lahko edinole veselili, pa postaja vse bolj očitno pomanjkanje športnorekreacijskih naprav in objektov. Tudi organizatorji rekreacije so vse bolj obremenjeni in težko zmorejo vedno obsežnejše delo.

Prav tako pa se tudi kaže, da vse skrbi za akcijo „šport za vsakogar“ ne bomo mogli npr. priti le delovnim skupnostim in njihovim referentom za rekreacijo, ampak bodo morale priskočiti na pomoč tudi krajevne skupnosti in telesnovzgojne organizacije.

g.beltrame
TRIESTE – Corso Italia 25 – Trst

ŽENSKA KONFEKCIJA – MOŠKA KONFEKCIJA
OTROŠKA KONFEKCIJA – POROČNE OBLEKE

Največja izbira konfekcije v Trstu

ŠE JE ČAS, DA SE DO ZAKLJUČKA 6. KOLA NAŠEGA NAGRADNEGA ŽREBANJA, KI BO 16. AVGUSTA, NAROČITE NA DELAVSKO ENOTNOST IN VPLAČATE NAROČNINO ZA 12 MESECEV, KI ZNAŠA 26 DINARJEV.

Izrežite naročilnico, ki jo boste to pot našli na 10. strani in nam jo pošljite. S tem se boste vključili v naše nagradno žrebanje, ki ga imamo vsak mesec za stare in nove naročnike in zbiralce naročnikov. V enem bobnu sreče so kuponi vseh tistih, ki so naročeni na Delavsko enotnost na dom in jo tudi sami plačujejo. V drugem bobnu sreče pa so kuponi zbiralcev naročnikov, in sicer za vsakih pet na novo pridobljenih naročnikov na Delavsko enotnost po en kupon. Tako naročniku, kot zbiralcu naročnikov se uniči samo tisti kupon, ki je bil izžreban, vsi drugi pa ostanejo v bobnih vse do zaključka naše nagradne igre, to je do 20. novembra letos, ko bo Delavska enotnost praznovala 30. obletnico svojega izhajanja.

Prednost, ko postanete naročnik Delavske enotnosti, ni samo v tem, da vas v naši nagradni igri čakajo bogate nagrade, temveč tudi v tem, da vas bo naš časopis seznanjal z vsemi dogajanja v sindikatu, v delovni organizaciji, da boste v njem prebrali tudi izkušnje drugih in jih morda uporabili zase. V uredništvu želimo, da bi nas bilo ob jubileju Delavske enotnosti čim več zbranih in da bi bili zadovoljni z vsebino našega časopisa. S svoje strani se bomo za to potrudili. Sedaj je vrsta tudi na vas, da postanete prijatelj Delavske enotnosti in da z nami sodelujete.

Čas poletnih iger, kopanja in zabave

Poleg aparatov na prah imajo v MTT tudi gasilne avto in več vodnih črpalk

Dežurna gasilska soba v MTT, kjer pa so le redko zbrani vsi, ki so ta čas dežurni

Po vsaki vaji oziroma gašenju morajo gasilne aparate spet napolniti. To delajo gasilci sami s posebnim prahom, ki ga uvažajo. Samo v obratu Melje imajo 1200 gasilnih aparatov

»Na pomoč« v industriji

Na VII. kongresu Gasilske zveze Slovenije, ki je bil pred časom v Murski Soboti, so med drugim precej govorili tudi o požarni varnosti in gasilstvu v naših podjetjih. Z organizacijo ne moremo biti zadovoljni, saj imamo v skoraj 600 podjetjih v Sloveniji z več kot 200 zaposlenimi le v 150 organizirano osnovno gasilsko enoto. Pri tem pa in verjetno prav zato — število požarov v industriji nenehno narašča. Samo lani je bilo 140 požarov v podjetjih.

Poleg večine podjetij, ki nimajo organiziranih gasilcev ali pa jih

imajo le na papirju, so podjetja, ki imajo požarnovarnostno službo vzorno urejeno. Eno takih je tudi Mariborska tekstilna tovarna.

„Sirena je zatulila kmalu po začetku prve izmene. Vnel se je kontaktomat, ki segreva mazut,“ je pripovedoval dežurni poklicni gasilec v obratu Melje Robert Osrajnik. „Bilo je strašno vroče, še posebej, ker je prostor majhen. Le malo časa si lahko držal, čeprav smo imeli azbestne obleke in dihalne aparate. Gasili smo vsi domači in še poklicni iz Maribora so prišli. Osem ur je trajalo. Morali smo počasi ohlajevati, da ne bi prišlo do eksplozije. Vse sosedne stavbe so polivali z

vodo. Lani na jesen je bilo.“

To je bil njihov zadnji požar. „Pred leti smo imeli 30 do 40 požarov letno. To je bilo do leta 1965,“ je povedal Alfred Korošec, referent za požarno varnost. „Potem pa smo začeli resno z izboljšavami.“

Izboljšali so električno napeljavo, zaprli elektromotorje, nabavili več gasilne opreme in seznanili vse delavce z uporabo gasilskih aparatov. Uvedli so kontrolne ure, ki registrirajo obhod nočnih dežurnih. Montirali so tudi posebne naprave, ki sprožijo alarm, če v prostoru nastane požar.

„Prav zaradi teh naprav in kontrolnih ur nam zavarovalnica prizna 25 % popusta pri premiji, kar pa pri

nas znese skoraj 25 starih milijonov.“

V MTT imajo 13 poklicnih in 131 prostovoljnih gasilcev. Kadar tovarna dela, so dežurni trije, ponoči in ob nedeljah pa jih je sedem. Na vsaki dve uri pregledajo vse pokrite prostore.

„Kaj vse najdejo na obhodih, posebno po koncu zadnje izmene! Prižgane luči, kuhalnike, elektromotorje, odprte vodovodne pipe in še kaj. Res je težko, ni pa nemogoče organizirati dobro požarno varnost v podjetju,“ je ob koncu dodal Alfred Korošec.

Zal je podjetij, kot je MTT, zelo malo. Tu so znali z dobro opremo za požarno varnost združiti tudi prostovoljne gasilce med svojimi delavci. S stalnim izpopolnjevanjem, vajami, tečaji in tekmovanji tako prostovoljnih kot poklicnih gasilcev so ti vedno pripravljeni za vsak primer.

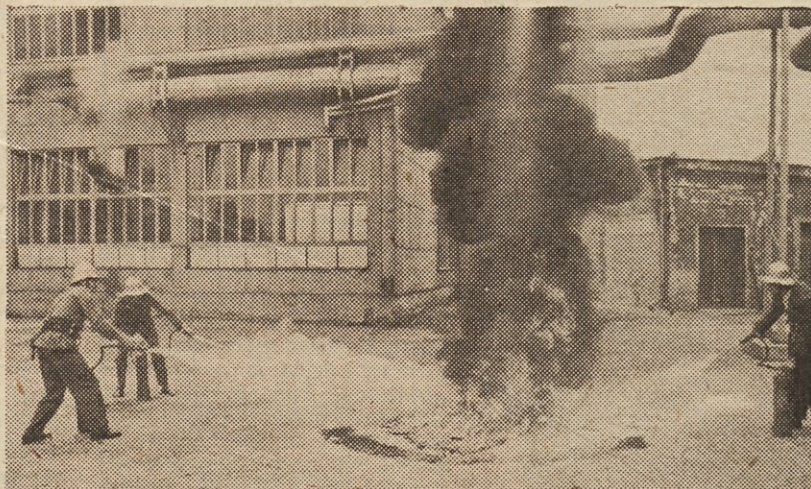
A. AGNJC

Po vseh obratih MTT imajo naprave, ki zaznajo že najmanjši požar. Alarmna naprava v dežurni sobi pa gasilcu pove, kje gori

V nekaterih oddelkih je nevarnost požara zelo velika, zato imajo pripravljen kar cel 'arsenal' gasilnih naprav. Pri kontroli poklicni gasilec z ročno tehniko ugotavlja, če je aparat še vedno napolnjen.

Včasih je treba preizkusiti gasilne aparate in pripravljenost gasilcev, zato pa si morajo najprej sami pripraviti ogenj.

Osnovno in najučinkovitejše orodje gasilcev je prav gotovo ročni gasilni aparat